

B. K. MEGJELÉSI KÖNYVTÁR
 Hírlapkönyvtári
 Műveknéki
 1925. I. sz.

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona MEGJELNIK MINDEN SZOMBATON	FŐMUNKATÁRS: VÁZSONYI VILMOS	Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19 TELEFÓN: JÓZSEF 12-76
---	---	--

Katé a jólnevelt ellenzékről

Írta: VÁZSONYI VILMOS

Bethlen István gróf jólnevelt ellenzéket keres. Karácsonyra megírta a magyar lapokban, sőt Európa számára is megírta a „Neue Freie Presse”-ben, hogy szerinte mi a jólnevelt ellenzékeknek a kötelessége. Azt lehet mondani, hogy megírta a jólnevelt ellenzék kiskatáját.

A miniszterelnök szerint a jólnevelt ellenzék első kötelessége, hogy szorgalmasan látogassa a Ház üléseit. Hogy ezt az ellenzék számára minél kényelmesebb tegye, éppen ezért 25 ülésnapra kitiltatott 15 demokratikus ellenzéki képviselőt. Működésében lett volna az összeütközés olyan elintézése, hogy az ellenzéki képviselők kitiltása csak egy napra szóljon. Mídon a demokratikus ellenzék kivonulása előtt Peidl Gyulával egyetemben tanácskozást folytattam Zsitvay Tibor alelnökkel, a kibékítésnek ezt a módját ajánlottam. A miniszterelnöknek azonban egészen kellemes volt a demokratikus ellenzék kivonulása a házszabályrevízió tárgyalásainak idejére. Nem akart a kibékítésnek arra az útjára lépni, amely lehetővé tette volna, hogy a demokratikus ellenzék a házszabályrevízió tárgyalásában is résztvehessen. Számára a legfőbb szempont a házszabályrevízió biztosítása volt. Ezt a természet akarta betakarítani minden vihar elől.

Most, amikor már megvan a házszabályrevízió és elkészültek az új házszabály-spanyoleszmák, kézi bilincsek, izzó süvegek, körömszorítók és hasonló kellemetességek — fájdalommal látja, hogy nincs ellenzék, amely az új kizsácolásokat kipróbálhatná. Most egyszerre vágyódik a kitiltott ellenzék után, emlegeti a szent kötelességet, a bírálat köteleit és a választók haragjával fenyegeti meg a passzivitásban levő demokratikus ellenzékét. Kiül az európai kirakatba és önzéssel hirdeti, hogy a demokratikus ellenzék az országban visszhangja nincs, az egész közvélemény ott található a kormány táborában.

Ki venné észre azt a csekélységet, hogy az a kormány, amely mögött ott van az egész magyar haza, amelynek népszerűsége páratlan: *reszkető kórságba esik, ha a titkos szavazásról és az új választásról esik szó?* Nincs már egész Európában egyetlen ország sem, ahol ne volna titkos a szavazás; csak Magyarországon reszket ettől az a kormány, amelyért mindenki lelkesedik. A legegyszerűbb módja a demokratikus ellenzék elpréselésének az új, tiszta választás, a titkos szavazás alapján. Érdekes, hogy ehhez az eszközökhöz a kormány nem akar nyulni, de azért nyugodtan hirdeti belföldön és külföldön, hogy vele van az egész magyar közvélemény.

A helyzet, amely az ellenzék kivonulása előtt egyetlen gesztussal meg tett volna oldható, azóta elmergesedett. Itt vannak az új házszabályok! Miképp alkalmazkodjunk azokhoz a demokratikus ellenzék? Csak úgy egyszerűen menjünk be a kitiltások után, mintha semmi sem történt volna? Mint az iskolás-

fiúk, akik kitöltötték a karcer idejét? Úljunk le és nézzünk fel hódolattal az elnökre, aki 15 képviselőt kivezetett, ahelyett, hogy már az első kivetés után megkísérelte volna az ügy pártközi elintézését? És hódoljunk a miniszterelnök úrnak, mint jólnevelt ellenzékhez illik, aki azóta nyilatkozataiban böles mérséklettel ingerelte és döfködté a távollévő ellenzékét és hivalkodott a nagyszerű huszárvágással, amellyel a gondosan megkötözött ellenfél felé sujtott?

A miniszterelnök úrnak tudnia kell, hogy az ellenzéknek más feladata is van, mint a többség mulattatása és hatalmi kéjéretének növelése. Tudnia kell, hogy a kritika szent kötelességére való hivatkozása csak moka, mert hiszen a kormány ezt a kritikát eddig semmibe sem vette és az ellenzék legbuzgóbb működésének sem volt eddig semmiféle eredménye. Itt volt pl. a *fővárosi törvényjavaslat beható és objektív vizsgálata, ahol a demokratikus ellenzéknek egyetlen ponton sem sikerült a Walféleket egyesült egységes párttal szemben valamely módosítás elfogadtatása.*

Azok a nagy sikerek, amelyek eddig a demokratikus ellenzék kritikai működését kísérték, nem igen csábítanak. A választókkal való fenyegetőzés pedig egy olyan kormány részéről, amely normális választójoggal, tiszta választással és titkos szavazással választatni nem mer — egészen mulatságos. A kormány annyit új különítményt tenyészthet magának, amennyit csak akar; jobbrol és balról, fajvédőt és előkelő izraelitát; az ország igazi ellenzéki közönségét megtéveszteni nem fogja. Nem taktikázásra, nem frázisra van tehát szükség, hanem megérett jóindulatra és igazi cselekvésre!

Nem az a probléma, hogy a demokratikus ellenzék visszamegy-e a Háza. Ennek az időpontját a demokratikus ellenzék fogja megállapítani, nem kérve senkitől sem tanácsot, sem a jobboldal állambölcseitől, sem pedig azoktól az ellenzékietől, akik, amióta a harcok ellenzék kivonult, óriási harci kedvvel hadakoznak az — ellenzék ellen. A probléma ennél több. Arról van szó, hogy helyre kell állítani a normális parlamenti és politikai viszonyokat.

Ez a nemzetgyűlés egy az egész ellenzék által törvényességében megtámadott választójogi rendelet alapján keletkezett. Titkos szavazás nem volt egyebütt, mint a törvényhatósági városokban és a budapest-vidéki lajstromos választókerületben. A hivatalos jelölés intézményével, az ellenzéki jelöltek egy részének eltávolításával és hasonló jók alkalmazásával jött össze a mai többség. Az időközi választások hasonló jelenségekkel jártak. A kedvező hangulat elemzésére ezenfelül a kormány egyes ellenzéki lapok betiltatásának vagy a kolportázs-jog megvonásának eszközéhez folyamodott.

Ha tehát a kormány normális politikai viszonyokat akar: normális választójogot

kell teremtenie. Az anyagi választójog már az 1917. évi javaslatomban tágabb volt, mint az Bethlen-féle választói jog. Az én választójogomban, amely — jegyezzük meg jól! — a nagy forradalmi átalakulás előtt keletkezett, nemcsak azoknak volt választójoguk, akik elvégezték a négy elemít, hanem mind azoknak, akik iparosok, kereskedők, az ipar, a kereskedelem vagy östermelés állandó alkalmazottjai, akik csekély állami adóval vannak megróva vagy eleget tettek katonai kötelezettségüknek. E szerint a törvény szerint a választók összeírása becsületesen történt volna és hogy a jogosultak ki ne maradjanak, már akkor a javaslat indokolása szerint a nyílt és titkos választás hívei kompromisszumot kötöttek, a választókerületeknek legalább egyharmad részében a szavazás titkos lett volna. Tehát nemcsak a törvényhatósági és a rendezett tanácsú városokban, hanem azokban a kerületekben, amelyek egy községből állnak vagy ipari centrumok, hanem falusi kerületekben is, amelyeket a választókerületek beosztásáról szóló törvény már 1917-ben titkos szavazási kerületnek jelölt volna ki. A kérdés azóta fordult, mert hiszen az első nemzetgyűlés Magyarországon titkos szavazással alakult. A nyílt szavazás tehát nemcsak reakció, hanem egyáltalán a kezű megcsúfolása, amely első többségét az általános választójogok és a titkos szavazásnak köszönhette.

A választások tisztasága és szabadsága tehát az az ösvény, amelyen a normális politikai élet újra eljuthatunk. Lelkiismeretellen taktika a forradalmi veszekedés emlegetése, úgy hogy valóban nevétséges a multak tapasztalata alapján az az állítás, hogy a nyílt szavazás gátakat emel a forradalmi szellem ellen. A miniszterelnök úr a nemzetgyűlési választások előtt mindenáron megegyezést keresett a szocialista párttal, mindenképpen rá akarta bírni a szocialista pártot a passzivitás elhagyására és valóssággal beinvítala a szocialista pártot, hogy delegáljon bizalmiferőt a külügyminisztériumba a magyar kormány külpolitikájának támogatására. A kormány azt hitte, hogy a pakum emlegetésével kellemetlenséget csinál a szocialistáknak, holott a szocialdemokrata párt által közzétett akta tulajdonképpen a kormányt sebei meg. A kormánynak szabad volt megegyezést kötni a szocialista párttal. A kormánynak szabad volt politikai alku tárgyává tenni amnesztiát és közjogokat. De ha polgári célokra, az egyenlő jog és közszabadság megővésére taktikai szövetséget létesítenek a demokratikus polgári pártok és a szocialdemokraták — az forradalom. A kormány megegyezése: honentes; a demokratikus ellenzék: nemzetrombolás. Pedig ez a kormány, amely elég vakmerő segédesapataival és különítményeivel egyetemben egységes frontról diskurált, a nemzetgyűlési választások előtt a közzételt akta szerint arra uszította a szocialista pártot, hogy

szakítson a liberális blokk politikusaival: A liberális blokk politikusait tehát veszedelmesebbeknek tartotta, mint a szocialistákat. Őket érti októbristák alatt. És kik voltak ennek a blokknak a tagjai? **Bárcey** István, **Rassay** Károly, **Ugron** Gábor, tehát ugyanazok, akiket ma Bethlen István, szemben a demokratikus ellenzékkel, mintaszerű böles ellenléleknek tart és akiknek híveit a választási bizottságok előlki székebe ülteni.

Budapesten és a budapest-környéki kerületben lajstromos szavazást csinált a kormány, hogy a demokráta és szabadelvű ellenzék letörje. Az északi kerületben 8 biztos demokráta és szabadelvű mandátum volt a kerületi választás alapján, de a miniszterelnök az akkori demokratikus ellenzék ellen való vak dübében a polgári demokrácia lefőtését segítette elő, úgy hogy a 8 mandátum közül csak három maradt meg. Ha a szocialdemokrata párt elfogadta a lajstromos szavazást, ezért neki szemrehányást tenni nem lehet, mert hiszen a maga pártérdekét szolgálta. De hogy mer egységes polgári frontról beszélni a miniszterelnök, aki polgári politikai mandátumnak megsemmisítésére csínt választójogi rendeleteket? És mit ér az ő kárhözlatos vagy dicsérő szava, ha Rassay, Bárcey, Ugron aszerint októbristák vagy mérések állambölesek, amint ezt a viszonyok változása szerint a kormányelnök jönné látja?

Engem, azt hiszem, még taktikából sem tehetett meg soha októbristának. De engedje meg, hogy az egész októberrezen keserű nevessek — Budaörs és Madeira után!

A ma és a jövőd politikáját akarjuk szolgálni, az egyelőt jogot, a közsabadságot, az igazi népképviselést, a békés demokráciát, tehát az alkotásnak és nem a forradalomnak a politikáját! *Mi vagyunk itt a fővárosban a polgári társadalom határvéi.* Az a kispolgárság és dolgozó közposztály, amely hozzájuk tartozik: a polgári társadalom utolsó bástyája. Azok a felfuvalkodott pénzszűcsök — egy maroknyi réteg —, akik egy életet át agyarkodnak ellenünk, ontják ellenünk a pénzt, pénzzel tömik ellenfeleinket: vegyék tudomásul, hogy amennyiben tervük sikerülne, akkor itt megförténnék a nagy gátszakadás, akkor Budapesten is el-tünnék a színtérről a polgári demokrácia, amiként eltűnt Bécsben, ahol csak a keresztényszocialisták és a szocialdemokraták mérköznek egymással és ahol néha Rothschildék fogcsikorgatva mentek szavazni a — szocialdemokratákra...

Károly, azelőtt Iván

Hívós Ivánt a Józsefváros egy lakójában ezúttal **Rassay** Károlynak hívják. Szeditő kárrier! Csodálatos, akár a „Csodaváza”! Egy kis kluboska, amelyet a Csodaváza híres szerzője: Hívós Iván alapított, most **Rassay** Károlyt tette meg díszelnökévé.

Rassay úr ebből az alkalomból nagy beszédet várgott ki, amelyben rendes szokás szerint a hureban kapott sebeit mutatgatta és örömspeve várja az ellene törő gyűlölet új hullámaina. A fene gyűlölt őt, csak részvételt várunk iránta! Szánjuk, nagyon szánjuk! Végre is, amíg a demokratákkal tartott, (őkük a Józsefvárosban mandátumot kapott és nem zugdíszelnökséget!) A fene gyűlölt őt, csak az egészére iránt agódnak. Hiszen már díszbeszédében a „fajvedelem és ellenfajvedelem” harcáról beszélt. Mi ez, kérem! Ellenfajvedelem! Miféle ezt már a Népben és Szózatban többször olvastuk volna! Hát már itt tartunk? Csak hogy a Népnek és a Szózatnak ez jól áll, ellenben egy klassz komikus, ha valaki, mint a gazdaság igazgatója kedvence, beszél fajvedelemről és ellenfajvedelemről.

Názom klassz körül. Az ügyvezető fővárosi szabadelvű párt nem egyéb, mint az előkelődi játszó, részben munkapárti izraeliták különítménye. A díszvezéren kívül szabad szemmel keresztény nem lehet felismerni közöttük. A demokráta pártban keresztény és zsidó kispolgárok és közposztálybeliek egyesültek. És ha valaki azért, mert a párt vezére zsidó, izseltelenkedik, és mint ilyen szabadelvű finnásabb akar lenni e tekintetben a Habsburgokkal, akkor egy egész élet eredményével és tanszával felelünk: hogy Váczonyi sohasem csinált zsidópolitikát, a keresztény kisenberkek ezrei és ezrei tudják ezt Budapesten, akiket dobozolt és zsebelődött, a keresztény kisenberkek szeretei és a kapitalista zsidók egy részének örökös fenekelen gyűlölete zsenokkidi igazi demokrácia mellett. Zsidópolitikának, még pedig kártekonny és választású zsidópolitikának talán inkább azt lehetne nevezni, amikor n emkorságos és izletes zsidók külön pártot alakítanak.

A szabadelvű párt vezére a titkos szavazás és az általános választójog ellen

Heinrich Ferenc karácsonyra az „Új Nemzedék” december 25-iki számában megnyilatkozott. A szabadelvű párt vezére a titkos és nyílt szavazásról a következő súlyos nyilatkozatot tette:

— Nagyon sokan fogják komedálni, hogy speciálisan Magyarországon ma még éppen az utolsó évek tapasztalatai alapján nem lehet a haladással szembenállónak nevezni azt, aki helyesebbnek tartja a nyílt szavazást. Komedálni fogják ezt esetleg meg azoknak a táborából is, akik akár taktikából, akár népszerepérteljesítésből a titkos, általános és mindenkire kiterjedő választójogot propagálják.

Rassay Károly, Bárcey István, Sándor Pál és Ugron Gábor vezére tehát azt hirdeti, hogy meg kell tartani a nyílt szavazást, és a kitűnő szabadelvű vezér azt is vallja, hogy az általános

és titkos választói jog hirdetőse taktika vagy népszerepérteljesítés. Mit szólnak a vezér pompás nyilatkozatához a közhalakok? Avagy — bocsánatot kértünk — hiszen ez a párt a vezérek pártja, mit szólnak hozzá a társvezérek? *Lehet egy pártból tartozni olyan uraknak, akik még a titkos szavazás és az általános választójog kérdésében sem értenek egyet!*

És egy ilyen párttal merik boldogítani Budapest közönségét? Hát hogyan tudjuk ezek után, hogy akik ennek a pártnak a programjával kérnek mandátumot, a titkos vagy nyílt szavazás mellett vannak-e, az általános választójogot akarják-e vagy annak ellenségei? Kedélyesség, az van az urakban, annyi bizonyos! A kedélyességhez van választási pénz-alapjuk is. Emny talán csak elég!! Mein Istenchen, was willst du noch mehr?

A Heinrich- és Rassay-párti Budapest, amelyről Bethlen álmodik

Folyjk tovább a *passzív rezisztencia*: a kormány néma ellenállása a tények ellen. Walter Scott mondta egyszer, hogyha egy szép nő kell neki, álmodik magának egyet — ha Bethlen Istvánnak egy Heinrich-párti Budapest kell, hát álmodik magának egyet s udvartartásában mindig akad egy-két előfőtő, aki mingyárt választási biztosokat is talál ehhez az álomhoz. Aki a választási biztosok lajstromát végigolvassa, az mintegy vezéreké (örképet látja annak a Budapestnek, amely Bethlen és a Bethlen személye körül ellenzék álmalban él; igazán nem lett volna nehéz a kormánynak támpontot találni ahhoz, hogy a választási biztosok arányában meglévő erőviszonyokhoz hasonlóan: egyszerűen elő kellett volna venni a legutóbbi általános választások eredményeit. Oh, de Bethlenék iríznak a valóságban e zordon képeltől — ők nem a muliba néznek, hanem a jövőbe... hisz a választások óta őriást halad a világ, a választások óta fölszánták minden dolgos existenciát, a választások óta eltörték a numerus clausus, a választások óta mindenki bálványozza a kormányt s csak a hála sóhaja rebeg szeszerek ajkán...

Az urak előtt nem a múlt lehet — hanem a jövő, nem az a választási eredmény, amely szerint a választásokon 5%-a demokrátra és szocialistákra szavazott, hanem az a választási eredmény, amelyben jogvesztés polgári frontot! fornak össze mindazok, akiknek kártekonny, erkölcsromboló mélyétől a múlt választásokon meg akarták óvni a szocialdemokratákat. „Die Zeit ist auch ein Element”, mondja valahol Goethe és a Bethlen köré csoportosuló liberálisok valóban azt hiszik, hogy ez az elementum — az idő nekik dolgozik, pedig csak annyiban dolgozik nekik, hogy helyettük is ő dolgozik, hogy amire ők azt mondják, hogy: haladás, az alapjában csak időmúlás volt, hogy amire ők azt mondják, hogy: azért nagyot haladt a világ hét év óta — az nem a haladás, a progresszus, hanem az a processus, hogy hétfő után kezd következni. Bizonyos excessusok, kilengések, szélsőségek ártottak a kurzusnak: tehát megszüntettük — a kurzus azonban megmaradt, a reakció vídámán él, hal és kering benne tovább és a fajvédők rövidesen talán attól a gyönyörtől is megfosztják a liberális ellenzékét, hogy szemben állnak Bethlennek... mert maholnap már csak — szemben állnak vele.

Kineveztek tehát a választási biztosokat. Milyen kulcs, vagy milyen kvóta szerint, az hivatali titok — a lényeg az, hogy a Heinrich-párti élbe hullott a legelőbb hely. Hogy termékeny-e ez az él, az majd elvált később — azt hittük, Heinrichék legmerészebb álmai sem eszponzának tovább, minthogy annyi szavazatot kaptának, mint amennyi elnökséget; bizottsági tagságot juttatott nekik most a sors kegye. Mert valóban imponzáns sok hely jutott számukra és ha a császári Németországnak annyi hely jutott volna „a nap alatt”, mint amennyi most Heinrichéknak a választási bizottságokban, talán másképp fordultak volna a dolgok. A legutóbbi választásokon a demokráta és a szocialisták a szavazatok 57%-át kapták s ezzel szemben a választási bizottságokban 132 hely közül elnökség egyetlen egy sem jutott egyiküknek sem, de akapták a demokráta 2 helyettes elnökséget, 11 rendes és 14 pótlótagságot, a szocialisták pedig 9 rendes és 19 pótlótagságot: van öt kerület, amelynek választási bizottságaiban egyetlen egy hely sem jutott azoknak a pártoknak, amelyek mögött tömegek is vannak, és pedig az I, III, IV, X, XIV, XVII, XVIII, és XIX. kerület. Heinrichék természetesen úgy értesik, hogy kérdéses nélkül nyerték meg az első hítközlet, és derek emberek általában Cézárjai, Napoleonjai, Moltairei az olyan hadviselősek, ahol nincs — ellenség.

„Biszkek mutatja Róma ő falát” — s biszkek mutatnak Heinrichék arra, hogy a numerus clausus ellen erőteljes támogatásuk következtében a numerus clausus ma erősebb, mint valaha, hogy Gömbösek ma közelebb vannak a kormányhoz az ellenzékben, mint voltak — a kormánypart vezéréiben, hogy általában több a fajvédő a kormányparton, mint az ellenzékben. A választási biztosok összeállítása nyilvánvalóvá teszi, hogy a kormány egészen Heinrichék mellett áll; ez a paktum ösztönözt, mint amelyet annakidején a szocialisták kötött — de az után a paktum után; a kormány is győzött a választásokon, a szocialdemokrata párt is — ez után a paktum után a magas szerződő felek mindegyike el fog bukni a választásokon, ami a kormány számára elviselhető: mert ő esetleg a Wolff-pártban föltámadhat, Heinrichék számára pedig elviselhető, mert ők már routinierjei a bukásnak.

Mindenkit, akinek választói jogát kétségbevonják hivatalból fel kell szőlítani jogosultsága igazolására

A törvény intézkedéseinek a végrehajtására szabja meg a módot. Tudjuk, hogy a törvény értelmében az autonomia nagyobb díszeségei nem csupán választott tagjai lesznek a törvényhatósági biztoságnak, hanem olyanok is, akiket egyes tiszteletok jelölnek s most a végrehajtási utasítás külön intézkedik a kétféle biztosági tagokról. A választandók megválasztása lajstromos jelölés alapján, az arányos képviselői rendszer szerint fog történni. Az eredmény megállapítása a Ham-féle rendszer szerint történik. Megállapítjuk, hány biztosági tag választandó az illető kerületben, hány szavazatot adtak le, a két szám hányadosa adja meg aztán, hogy hány voks jelent egy egy biztosági tagságot.

Külön intézkedések vannak az almenet időjére, tehát a legközelebbi törvényhatósági biztosági választásokra. Itt fontos az ügyvezető választási biztoságok megalkotása. Ezeket a biztoságokat a helyigaznister nevezi ki. A végrehajtási utasítás beküldése során, a tanács nem kapott felszólítást annak néve, hogy e tekintetben előterjesztést vagy

javaslatot terjeszzen fel a helyiigazniternek, hogy néve előterjesztse a kormánybiztosot, mint a kormány hivatali emberét kért a miniszter. Egyébként a választási biztoságok tagjai a kormánybiztosokhoz is fogják a hivatali esküt letenni. Ez az eskü joggyakorlattal szemben a kormánybiztos, illetőleg a főpolgármesteri hatáskörnek kibővítése.

Új a végrehajtási utasításnak az az imperatív rendelkezése is, hogy mindenkit — ha választói jogosultsága bármely oknál fogva kétségbe — fel kell szőlíteni, hogy igazolja a jogosultságát s csak ha ezt nem tudja vagy nem akarja megtenni, kerülhet a sor arra, hogy kihagyják a választói névjegyzékből. A polgárság dolga lesz tehát ügyelni arra, hogy el ne üssék választói jogait, mint ahogy ez eddig nem egy esetben megtörtént s mint ahogy erre a haladásban az immár kinevezett s túlnyomó részben nyíltan Wolff-párti vagy szemérmesen Ripta-partinak nevezett Wolff-párti választási biztosoknál kitérgetlenül meg lesz.

Mit leplezett le a leleplezett paktum?

Damoklészárként lebegett a szociáldemokraták feje fölött — ez amikor lehallt, a kormányt sebezte meg. De ha nem tudjuk megérteni, hogy miért előzgetett erre a paktumra a kormány, még kevésbé érthető, hogy miért előzgetott rá — *Rassay* Károly. Mint a kereskedelmi diplomácia nyelvéén mondják, itt kivánságok és ellenkivánságok listája állott szemben: ez a kormány legelőbbi belpolitikai kívánsága az volt, hogy a szociálisták hagyják a fáképnél a blokkot. A blokk (önyleg felrobant — hogy nem a szociálisták miatt, az más kérdés; a blokk felrobant és szilánkjai ma ott röpködnek a kormány körül, mint az ellenkezékvül szabadelvűség bolygói. *Bárczy* István, *Rassay* Károly, *Ugron* Gábor mindig benne voltak a blokkban: a blokkban, amelyet a kormány a szociálisták szenege, konstruktív lelkét feltette: hogy most velük együtt félte töltik és az októbristák a polgári társadalom. A blokkban, amelyet polgári politikai deacra felforgatóknak tartott, mint a szociáldemokrata pártot — a blokkban, amelyet a polgári társadalom jobban félte, mint a szociálisták... igaz, hogy ugyanakkor a királyi hárság érényét is jobban félte *Andrássy* Gyulától, mint *Gömbös* Gyulától.

Ha ma más volna a helyzet, mint amilyen: akkor ez az egész paktum-szeneció kihült volna egy pillanat alatt és az örög se beszélne róla; de a helyzet olyan... sőt ugyanolyan, csak más embekekkel: mert *Bethlen* sajtója ma is amiatt támadja a baloldali polgári pártokat, hogy a szociáldemokra-

tákkal paktálnak... ugyanannak a *Bethlennek* a sajtója, aki az általános választásokon leparkált a szociálistákkal — a baloldali polgári pártok ellen. Hogy a szociálisták ezt a paktumot nem tartották be, mert nem is tarthatták be a már az általános választásokon is a baloldali polgári jelölteket támogatták, az más kérdés.

Most két dolgotról van szó: az egyik az, hogy milyen észinte és milyen tüzállal az a kormánypolitika, amely egy választási paktumban megköveteli a szociálistáktól, hogy polgári pártok ellen forduljanak — hogy aztán két év múlva azoknak a pártoknak egy részét azzal bélyegezzék meg, hogy a szociálistákkal paktálnak... másik részét pedig mint egy államfentartó polgári szabadelvű elemnek tekintik. *Tyukombukon* jaj be szép, *farkas-barkas* jaj be rát... *Tesnap* *Rassay*, *Bárczy*, *Ugron*: veszedelmes felforgatók, akiknek büvkéből ki kell vonni az esendő szociálista lelkeket — ma pedig *Rassay*, *Bárczy*, *Ugron*: böles és higgadt státusférjak, governmentális szabadelvűek, a jelen szlopári és a jövőendő reménysegei.

Szent borzalommal mondja most a kormány-sajtó: az októbristák — az októbristaságtól való horror azonban nem feszélyezte *Bethlent*, hogy szegény nagyatádi *Szabóval* együtt eslnáljon pártot és kormányt és nem feszélyezte *Rassay* Károlyt sem, hogy pártjában, sőt pártja képviselőjelöltjei közt *Buzza* *Barádnak*, *Nagy* *Fereneknek*, *Vass* *Jánosnak*, *Fényes* *Lászlónak* helyet adjon.

A másik front felé

TITKOS SZAVAZÁS NÉLKÜL NINCS KOMPROMISSZUM — ez a helyzet; nem mintha az ellenzék is nem látta be, hogy a parlamentben bajok vannak, — igenis, szerinte is vannak bajok, csak hogy ezeken a bajokon nem a betegekn, nem a parlamentárizmusnak a megsemmisítésével kell segíteni, hanem azzal az alkotmányos vértörőszelésttel, melynek neve: általános, titkos választásjog. Ezegz mulatságos, mikor a házszabályreviziót tekintik központi problémának ott, ahol nincs meg a titkos szavazás — szeretnők mi látni, hogy akár a leggyöngébb, legliberálisabb, „leghézagosabb” házszabálynak is ne volna meg a maga ellenálló hatalma, ereje és szugeszója, ha a népképviselet valódi népképviselet, ha a parlamentet nem nyiltszavazásos, még hozzá: *Bethlen*-féle nyiltszavazásos mandátumok papirkaposa fúzi a néphöz. Nem kell ide sok purparlé, tapogatózás, kísérlet, pártközi konferencia — ki kell operálni, az ellenzék is azt mondja, hogy ki kell operálni a „parlament rákfenéjét” — de nem az új házszabályok szüges évével, amelyet egyáltalában nem hajlandó fölpróbálni az ellenzék, hanem a titkos szavazással, amelynek ellenzében a kormányt az a nem utolsó szempont is vezeti, hogy — a saját pártjának programjában is benne van.

Mi lesz a B-listás tanítókkal?

Reviziót kérünk!

A Földes-féle ítélet után talán nem végünk fölösleges munkát, ha emlékeztetőbe idézzük dr. *Ripka* *Ferenek* kormánybiztos úrnak a fővárosi tanárok és tanítók küldöttsége előtt nemrégiben tett feltűnő nyilatkozatát. Súlyos következményekkel való példálódással figyelmeztette a tanítószéket, hogy ne folytassanak többé pártpolitikát az iskolák falain belül.

Csak egyet nem értünk: miért jött ilyen későn ez a figyelmeztetés? És miért jelentkezett ezáltal is csak egyszerű figyelmeztetés formájában, miért nem követte a szót nyomatékoss tisztogató intézkedés? A városi politikuskok már úgy rányomták az iskolákra a saját lehetetlen politikájuk bélyegét, hogy azt levakarni az iskolákat visszaadni nemes és magasatos hivatásuknak nem lesz könnyű feladat.

Mi, régi iskolamesterek a gyermek lelkéhez csak a mindenkit egyformán beányékoló, védő, óvó szeretettel közelítettünk, mert a gyermek lelke virágoskert, mely csak úgy virul, ha ebben a kertben jellemes, hazafias és mindenkit egyformán szerető, egész emberek — és nem pártpolitikai bérenek kérészednek. A gyűlölet szava tönkreteszti a lelket. Minden nemes gondolat, cselekedet, a szeretet úgy megtapad a gyermeklelek szines és hálásan illatos virágán, mint a májusi harmatesep. Ha a virágos réten sáros cseizmákkal gázolunk végig, a harmateseppek is sárá változnak.

Pedig de sokan gázoltak bele a gyermek lelkébe az utolsó nagy kurzusév alatt... Mennyi gyűlöletet hintettek szét, melyeknek jóvátétele egész embereket kíván. Azt gondoltuk, hogy végre egész ember jön, ki a gyűlölet megvetőit elkergeti az iskolából. Legutóbbi nyilatkozata után reméltük és vártuk a további lépéseket, mert a leltűt vörös uralomnak lelkes legényei, a mindenre kapható politikai despedradók, az uralkodó planéták a kurzus képre formált

iskolák jörzésében is. Kipróbált pártpolitikuskok igazgatták a tanítószék munkáját, akik közül a kommunin alatt is kikerült az *inkubetes vörös katona*, a *termelőbiztos*, a *vörös iskolavezető elvtárs*, a *vörös katonák szakértelmű sorozó bizottsági tag*, a *proli-gyermekkel nyári kirándulásra vállalkozó jó elvtárs*, ki a *hőgyességi gróf Apponyi-kastélyba* vonult be. stb.

Nos hát: reviziót kérünk az egész vonalon, mert nem méltóztunk komolyan hinni, hogy a beszédjében elhangzott ítéssel, figyelmeztetéssel ezek a pártpolitikai bérenek a jobi útra térnek s a széthintett gyűlöletüket a szeretettel iparkodnak jóvátetni! Csak nem hiszi, hogy a törvénytelenség ellődözötték megnyugosznak abban, hogy örökükben náluk méltatlanabbak sáfarkodjanak?

A Földes-féle ítélet, mint intő példa után arra kérjük a kormánybiztos urat: előzze meg a tisztogató munkájában az előjövendő idők amúgy is okvetlen bekövetkező intézkedését. Szabadítsa meg az Isten legszébb virágoskertjét, a gyermeklelkeket a sárosiszámjü kertészekétől.

És még egyet! A székessfőváros tanácsa egy tanító elesepatási végzésének indoklásában szóról-szóra a következőket mondja: *Mint* hogy egy szilárd örökösli alapon álló tanítóló hasonló helyzetben feltűnően elvárható az a köteles gondosság, hogy ténykedése az ország életérdekeit veszélyeztető kommunista irányzatnak még véletlenül se legyen támogatója...

Hát ehhez nem kell kommentár, hiszen a fentiek után százan és ezen tudjuk, hogy sokan vannak ma az iskolákban, kik a vörös uralmat nem véletlenül támogatják.

Kormánybiztos úr: illő tisztelettel kérjük a sürgős tisztogatót és reviziót!

Pusztai Károly igazgató.

Ami a fajvédelemnél is gyűlöletesebb

A fajvédőknek csak egy típus gyűlöletesebb: a filozofiaté, aki ebből hivatást csinál. Utáljuk az antiszemítát, de még inkább a foglalkozászerű filozofizmat. Ne gyűlöljék a zsidót, de ne szveszessék, hagyják békeben és adják meg az egyenlő jogot! És ne a zsidót védjék, hanem az egyenlő jogot! Deák *Ferenek*, báró *Eötvös* *József*, id. *Andrássy* *Gyula*, gróf *Szabadelvűek* voltak és ingyen emancipáltak a zsidókat. Nem kérték ezért semmit, nem is hányorgatták fel mindennap a zsidók körül szervezt érdekeiket és nem járhattak folyton a gazdag zsidók társaságában. Ez az igazi magyar szabadelvű politikuskok típusa! De egészen bosszantó, amikor egyesek atyáskodó tanácsokat adnak napról-napra, hogy a zsidóknak mit szabad, mit nem szabad tenniük; mindennap újra és újra hivalkodnak nagyszerű érdemeikkel és vagy beúlnék jó igazgatóságokba, vagy pedig vállalkozásalkhoz keresik a gazdag zsidók pénzét...

A kis ártatlan

Bárczy *István* az Ujság című lapban cikket követ el a fővárosi választásokor. Ez már nagy dolgek, mert *Bárczy*, mint a nemes vadak, ritkán szül, egyszer egy esztendőben beszél egy negyedórát, egyszer egy esztendőben esetleg cikket is ír. Közben a nagy felfügget után pilhen.

Azt írték meg ebben a cikkében, hogy ők ötten csak azért alapították meg a fővárosi szabadelvű pártot, mert vannak olyan polgárok, akik nem akarnak szavazni a demokratákra, vagy a szociáldemokratákra; ezek számára külön pártot ell alapítani, hogy szavazataik el ne vesszenek.

Ó, a kis ártatlan! Mással érte esztendővel ezelőtt, amikor *Vászonnyi* betegnek hosszabb időre külföldre ment, a belügyminiszternél és a miniszterelnöknél egy díszes társaság volt együtt, melynek tagjai voltak többek között *Heinrich* *Ferenek* a pártvezér, *Ugron* *Gábor*, *Bárczy* *István* és a régi munkapárti klikkvezetők, köztük természetesen a lehangosabb *Glückstahl* *Samu*, a kitűnő adó-üggyvéd, a földi szerencse völgyének nagyszerű utasa. Ott szépen megállapodtak, hogy egy *Wolf*-mentes és *Vászonnyi*-mentes Budapestet kell teremteni, ott állapították meg a fővárosi javaslat alaponyalán, szóval az urak már másfél év előt elszegődtek arra a feladatra, hogy a kormány támogatásával olyan közszéki pártot szervezzenek Budapestben, amely nem lesz *Bethlennek* ellenzéke. Ez az igazság és minden más verzió közönséges valótlanosság!

Szigorú rendszabályok kijárások megakadályozására, a rövidesen megszűnő Lakáshivatalban

Eső után köpönyeg — 1926-ban számol fel a Lakáshivatal

(Saját tudósítástól). Az újjáépítési akció hatareköságot parancsoló elve szerint a kormány hozzákezdett az állami adminisztráció csökkentéséhez: elűnteltet három-négy rossztelekű közhivatalt s elűnteltet egy esztendő múlva a logrosszámú híri köztulmányt: a Lakáshivatalt is. Egy esztendő múlva ugyanis — *Vass* *József* tervel szerint — már nem lesz szükség Lakáshivatalra, mert hiszen „szabadok” lesznek a lakások, az üzletek. Hogy azonban mit hoz ez a „szabadás”, mit jelent a magyar kereskedő, iparos, tisztviselő számára, ha ilyen intenzíven ilyen széles átalakítást folytat tovább az építkezés, mint ma arról jobb nem beszélni: Pársz terveinek megvalósulását a magyar polgári társadalom existenciájának teljes összeomlása kíséri.

A Lakáshivatal megszűnésének hírért mégis örömmel kell fogadnunk. Ezt az intézményt, mely népszerűségben vetekedik a békehunor sóhivatalával, a kormány kapkodó, a bajokról félig intézkedő politikája hívta életre s időben rövid, de létezésében oly hosszú fennállása az elkezeresedő legnagyobb fokát váltotta ki a polgári társadalom amn részéből, melyet sorsa a Lakáshivatal reménytelen kérvényezésének sorába vezetett.

Nem eelünk, hogy rámutassunk mindazokra a visszaságokra, melyek a Lakáshivatal működését kí-

sérték, a közönség jogos panaszait sem konkrétizáljuk, elég ha rámutatunk arra, hogy a Lakáshivatal új elnöke — akinek puritánosságához szó nem férhet — a közelmúltban — oklva az eddigi tapasztalatok — új rendszabályokat dolgozott ki és léptetett életbe a Lakáshivatalban előforduló kijárások és visszélések megakadályozására. A szigorú rendszabályok, melyek életbeléptetésére egyszerűsind a legobjektívebb kritika a Lakáshivatal ténykedéseiről — információk szerint — elsősorban a nyomozó tisztviselők hatáskörét csökkentik, a nyomozó tisztviselők ezáltal csak saját kerületükben végezhetik nyomozói hivatásukat. Az új rendszabályok, melyek legnagyobb részét adminisztratív jelentőségű, legfontosabb része az, amelyek a soronküüli intézkedőiről intézkedik. Eszerint egyes kérvények, tekintet nélkül még a „pártló sorokra” is, ezáltal nem részeseülhetnek soronküüli elintézésben, az új intézkedés a kérvények elintézését a kérvény benadásának sorrendjében állapítja meg. Ugyazintén megszűnik az az anomália is, hogy egyesek beüölőznek egy — véletlenül — gazdaság vesztett lakásba és utólag kérik a lakásra vonatkozó igényjogsútsúgatukat. Az ilyenek ezáltal — információk szerint — költsékek kiköltözni az abba szállt lakásból és különben jogsútsúgatukat is elvesszik.

Azt mondják,

hogy mi, demokraták, szélsőségesek vagyunk. Szerinlem igazuk van. Mert mi szélsőségesek vagyunk a munkában, a beszélésben, a szeretetben. Mert nekik dolgaink szélsőséget jelent. Az ő szavukra a székelyek a jöteknység és különösen az a küszöbön, az őt és a meggyőzés, mert nekik eleük nincsenek, ők előkelően nének és meggyőződésüket hamarabb cserélik, mint igazságosság tekintelmeket.

AZT MONDJÁK: ők az arany középtérnek járnak. Ebben is igazuk van. Mert jobb és baloldalt csak utalásokról van. Dolgozó polgárok és munkások, mi ott baktatunk a nyugalomban. Középtér van a köcsüt. Ott szaglandnak ők puha batoráikon, kényelmes autókban. A középút, a köcsüt. De a köcsütön nem minden arany...

AZT MONDJÁK, hogy van a kormánygyártón is liberalizmus, hiszen csak a minap szoltól fel az indelmítás vitájában egy egyesegpárti képviselő és elismerte, hogy a szűz is ember. A képviselő ír foglalkozására néve régiségkereskedő, illik, hogy a régi paroharak és régi batorok kívül a régi törvényeket is ismerje és tisztelettel. A régi törvények pedig a jogegyenlőség és vallás szabadság hirdetői, pillérei.

AZT MONDJÁK, a vallás alapja a megértés. A legelső megértő tényező a vallások minisztere. Megérti a keresztény felekezetet, ha annak élén Ahmed Káprútól is áll és megérti a zsidókat is. Ha olyanok, mint Wehrmann Mor és Vadász Lipót. És utóbbiak azt, mert már meghaltak. Egy létsík, és is temetében szereti a zsidókat. Egy látom. A kultuszminiszterekkel is úgy vagyunk, mint a burgonyával, megnyek jobbak fele tudatelepteg a földben van.

AZT MONDJÁK örekdől és fejedől, hogy ők a kereszténység, ők a magyarság új apostolai. Jézus Krisztust keresztre feszítették, a modern megváltott másokat szerelmük keresztre feszítet.

AZT MONDJÁK: szélsőségek mindenágyunknak mutatók fel. Többszörök, vígádnak és boldog ajvelet kinyitnak egymásnak. A minapros ócsaka után pedig minap ismét kezdődik a mindennapi kenyéret vergődő harc, a jól való néhezdednek a gondok, agyonnyom a drágaság, a holnapnál való lételem. Szegény, his polgárlásom, bizony reánk térne már egy boldog újéveztől!

Janus

Nyílt levél Vázsonyi Vilmoshoz!

Kegyetlen Urn! Mely lisszleltől fontos és sürkös közlésem van a számára. Személyesen átadom nem szabad, mert könnyen az árukkodás, a sültében buválys lisszleltől keltethető. A nyílt levél formáját választom hát, hadi tudja meg Kegyetlen Urn agás, nagy lelkes tábor, hogy Vázsonyi Vilmos nagy vesztő fenyegelt! Hatalmas nagy ellenség szégyél fenyegőt a vesztő. Ez a hatalmas ellenség a Kegyetlen Urn is, nékem is kollégának: újságír! Sőt szerkesztő! Hozza meg liberális és demokrata érvelés szerkesztő. Nove: Rassay Károly ömeltősága! Ömeltősága minden igaztér és jórt harcoló lapja számára a napokban verset írtam, amely versnek a kedves kis Boross szerkesztővel történt megállapodásunk szerint a karácsonyi számban kellett volna megjelentenie. És ha csak Boross szerkesztőnek mulik, akit kétszeri ártékesztőnk alkalmával szintén megszerettem és sokra beszéltek, meg is jelenik vala bizonyval. Igen ám. De amikor nevezett szerkesztő nem Hessany méltóságához, hogy számonra az utalmányi elkérje, teljes háromnegyed arány tárgyalás után azaz jött ki hozzá, hogy a főszerkesztő ír ugyan esajnája de aki a Vázsonyi lapjába ír, attól az ő lapja nem közzélt írást. És minthogy őp aznap olvasta a „Polgár”-ban megjelent, Vázsonyi Vilmosnak ajánlott levelemet, közírtamton amelyet már ki is szedtek volt, leírtotta. — Ime, tehát Kegyetlen Urn, olyan ellensége akadt aki meg a bibliai, heted-nyel való bosszút is megértőzi azzal, hogy engem, aki csupán egy sürkő közéletűnek vagyok Kegyetlen Urnának, az Ön írást való gyűlöletben részelt. — Az én vesztőm ugyan nem kár, az az én síkbanban is bücsületes demokrata hang! A honoráriusma pedig! Ehi! Aki engem ismer, úgyis tudhatja, hogy elperszözetem, emulattam volna. De fáj ilyen rossz példát látom, ma, amikor minden százszerőnem fájhat.

Kegyetlen Urnának a gyűlölet lehetőségében meg rajongóbb híve és szolgálja:

Sontyó Zoltán.

Megoldódott a városközi szfinks rejtélye

Wolffék a kormány útján kényszerítették Rípkát a visszavonulásra A tanács élől is megfutamodott a Kormánybiztos

A városközi nyakára egy szfinkszet ültetett a kormány, de ez a közböber egyáltalában nem hasonlított eddigi elődeire. Az eddigi márvány felmászkálókotok nének voltak, mint a sir és sobasen szólláltak meg. Rípká kormánybiztosról ezt már bajos volna állítani. A városközi diktátóra beszél, sőt sokat beszél, de úgy látszik, nagyon megszívlelte az egykori diplomata tanítását, amely szerint a beszéd arra való, hogy a gondolatokat elrejtülk benne. A városközi szfinks annyit beszél jobbra és balra, hogy igazán hüvely legyen az, aki el tudjon igazodni a rengeteg útvesztőben és meg tudja fejteni a rejtvényt: mit akar? milyen formára akarja gyúrni a főváros új törvényhatóságának képét? mi rejlik nyilvános szerepése és titkos celekedeteli pillantói!

Egy pillanatilag úgy látszott, hogy a szfinks végre leleplezi önmagát, kiör beöle az őszinteség és ezúttal nem tördök a kis apró érvekkelt, hanem csak a város nagy szempontjait fogja figyelembe venni. Rípká Ferenc kormánybiztosnak ugyanis több lapban hasonló szövegi nyilatkozata látott napvilágot. A nyilatkozatban nem volt semmi új, ami felledezés számba mealt volna ennek a városnak lakossága előtt. A nyilatkozat csupán leszögezte azt, hogy Budapest városát rövid néhány esztendő alatt a főnk szelére jutott és ennek a nagyvárúgi bukásnak Wolffék az okai. A Wolff-féle városközli rezsim deflaciontes Kélségvételssel port hintett az emberek szemébe, míg viszont folyton póthitelekkel dolgozott, csak a pillanatnyi helyzetnek élt és a jövővel nem tördött.

A tanács ellen is volt néhány mérges szava Rípkának. Tisztegesen együtt dolgoztok Wolffekkel és ennek fejében azt lehatték, amit akartak. A takarékoskodat a tanácsnak kell elközdenie, mert különben a főváros közbönsége nem fog linni a hatóságok törekvésének ösztönzésében. A városi lakosság előrebizt feltehetőleg és teherbírása határozat. Nem lehet úgy segíteni Budapestet, hogy a város adóított polgárait a nagy adókkal agronosítsák.

Valljuk be őszintén a kormány városközli képviselőjének nyilatkozata mindenütt nagy fellelézést eredményezett és azt hitték, hogy a városban új korszak kezdődik. Rípká nyilatkozata után akébbre léptek az érdekeltek. Hamarosan kiderült, hogy valami nincsen rendjén. Rípká elkezdett újra nyilatkozni, de most már másokat mondott. Akörhányzor megszólt: a bator kiróhanásból mindig lefaragott valamit. Végül ma az a helyzet, hogy nagyszerűen meg van elégedve a tanácsal, amelynek munkájához csak tapsol, a Wolff-párt ellen sincs semmi kifogása, annak városközli utalmiról semmi szózat nem tud mondani.

Miért beszélt őszintén a szfinks?

Rípká Ferenc kormánybiztos szeret beszélni, de ez alkalommal komoly oka volt arra, hogy nyilatkozatra nyissa ki a szót. Amikor a gázgyárgazgató elfoglalta a kormánybiztos székét, nem gondolt arra, hogy milyen nehéz feladatra vállalkozott. Azt hitte, hogy majd reprezentálni fog, esetleg egy kis eszt politikát és azzal vége. Arra nem gondolt, hogy a hátkretem főváros újéveztől nagy terhe az ő vállára fog nehezüdni.

A tanács csöndesen fogadta, nem üdvözölték hozzával, de viszont eléle me is voltaképpen lába elé gúesolt. Szípező polgármester, Fokhuzásy Lajos és Zilagy-Kiss Jenő alpolgármesterek, valamint a kurzus tanácsokaival egyrtessen várakozó álláspontu helyezkedtek, Rípká mellett csak a régi, érdemes tanácsagok állottak, akiket a kurzus csak megúrt a helyén.

Szípező támadása a költségvetés összeállításai munkalatainál kezdődött. Ezenek részveit Rípká Ferenc kormánybiztos is és napról-napra világosabban látta, hogy a helyzete folyton rosszabbodik. Az egyes tanácsagok a legelhetetlenb kívánásokkal álltak elő, pénz, pénz és megint pénz kérték, hogy az ügyosztályokat rendezhözák és kijelen-tették, hogy különben megáll az egész üzem. Rípká számítani kezdett és hamarosan kiderült, hogy olyan jóvedelemre van szükség a fővárosnak, amelylyenél eddig fogalma sem volt. És ha minden kívánástgot honorálni akar, úgy a bécsi kezgyetlen adók jóvedelmét sem lenne delegendő.

Más oldalról besúgták neki, hogy Wolffék csak az alkalmas pillanatra várnak. A hozzájuk szűz fátiszviselők révén kényszerítik, hogy új jóvedelemforrások behozatalához nyúljon. Ha ez megtörténik, felállnak a hordó tetetjére és hirdetni fogják, hogy mindennyomoránosság a kormánybiztos az oka. Rípká megpróbált ellentállni. Egyik-másik tanácsnokot nyíltan feltelessigre vonta, hogy miért áll elő ilyen kívánásokkal, miért nem kért pénzt a múlt ében és miért engedték a főváros nagy árteket emyire besúlleni? Erre azt a választ kapta, hogy akkor nem kaptak pénzt, a megélt állapotokat még úgy ahogy lehetett tartani, ma azonban, ha nem folyósít a kormánybiztos pénzt, úgy egyszerűen megáll a városi gépezet működése.

Egyik napról a másóra derült ki a Wolff-féle gárdaloklás bűnei. Rípká kormánybiztos érezte, hogy eszéket a feltelessigét rá fogják hártani. Ekkor határozta el, hogy tovább nem tári ezt az öszteskücsét maga ellen és ökezeredésében megmon-

dotta az igazságot, amelyből azután olyan nagy vihar támadt.

Szípező nyíltan szembeszállt Rípkával

Rípká védekezni akart, de Wolffék úgy állították be a helyzetet, mintha Rípká szemébe égette volna a kezét és őt feltelessig a harcot. Azonani nagy tanácsokozok voltak Szípezők körül és a polgármester a közböngatási bizottság nyílt ülésen már a nyilatkozata előtt szembeszállt a kormánybiztossal. Elég bátor volt arra, hogy bejelentette, a kormánybiztos nyilatkozata ügyében neki less még szava és illetékes fórum előtt. Nem beszélt világosan, de hamarosan kiderült, hogy a tanácsot akarta felhárdani a közböngatási bizottságra. Rendkívül tanácsos ülést akart összehívni és ez lett volna a porond, amelyen megmérkőzött volna Rípkával és a tanács — legnyílt őszintén — le is szúrta volna a kormány képviselőjét.

Szípező megbeszélte a teendőkét tanácsokaival és azt akarta, hogy a tanács foglaljon állást Rípká ellen. Természetesen az ellentét is fegyverkezett, a régi tanácsokozok úgy akarták elkorúli a dolgot, hogy politikánkat akarják minősíteni az egész incidenset és ki akartak mondani, hogy a tanács nem politikai. Szípezők erre azzal válaszoltak, hogy ez az állásfoglalás is politikai, így nem lehet megkerülni a dolgot és a régi tanácsokozok azzal akarták lefegyverezni, hogy amikor a tanácsot bármilyen oldalról támadás éri, akkor a tanács minden egyes tagjának össze kell fognia.

Szűgecs a felülés, de hasznos

Rípká kormánybiztos informálódott és meggyőződött arról, hogy agyon a tanácsban, tehát egyszerűen visszahárdott. Felhasználta a költségvetést összeállítás egyik tanácsokozat arra, hogy mindent visszafogja, amit a tanácsról mondott. Szípező polgármestertől választani érte ez a megfutamodás, de nem tehetett semmit, mert a kormánybiztos „létszerűségeit eméltette meg a tanácsnak súlyos és feltelessigteljes körülmények között teljesített munkásságáról.” Kélszerkedten felállt és kijelentette, hogy mivel ezekről a kérdésekről a kormánybiztosnál előbb nem is beszélt és a kormánybiztos spontán vonta vissza vadját, a maga részéről befejezteknek tekintni az ügyet. Ezeret mindenesetre megúrt a polgármester, hogy a Rípkára néző kettemellen nyilatkozatot nyilván tükára újéven publikáltatta a sajtóban.

Wolffék is legyőrték Rípkát

Rípká visszafutása — kétségtelenül az volt — eszel még nem ért véget. A nyilatkozat megjelenése után a képviselőházban Wolff Károly, Petrovics és a többi tájékozott felvetették a belügyminisztert. Több mint másfél óráig tanácsokoztak, de ezekről a bizalmas megbeszélésekről semmi sem került nyilvánosságra.

Rípká nem tudhatott ezekről a tárgyalásokról és nagyban hangoztatta, hogy történjék bármí is, a Wolfféra vonatkozó nyilatkozatát nem vonja vissza. Valami azonban nagyon rosszul értelelte, Rípkának az a fixációja, hogy a Wolff-pártban van egy érdekes ember és ez: Ernst Sándor pápai prádus. Hogy miér olyan érdekes városi politikus Ernst Sándor, erre csak Rípká tudna választ adni, de mindenesetre a kormánybiztos nagy övemnyünk tartóvá azt, ha sikerülne neki Ernsttel Wolff pártjából kimenekíteni. Tárgyalni is Ernsttel, amit különben maga a pápai prádus is leleplezett, mert a közböngatási bizottságban kijelentette, hogy ezek után közböngatás vége mindennek. Rípkát láthatóan leverte ez a visszatartás, de egyelőre csak fájlatta a történetek.

Rípkának azután tárgyalás kellett a kormány tagjaival, mert a létszámapasztással szűz leírtal sokáig nem érkezett el a városközli. A belügyminiszterrel való tárgyalásokról maga Rípká vártatott Wolffékkal szemben takarodni fult. Azt senki sem tudta, hogy a fájvalók a belügyminiszterrel való tanácsokozás és az új fordulat között mi a közvetlen összefüggés, az azonban tény, hogy mielőtt Rípká a belügyminiszterrel beszélt volna, Wolffék elleni kijelentését fenn akarta tartani. A belügyminiszterrel való beszélgetés után azonban ezen a területen is teljes visszavonulást rendezett.

Az már teljesen Rípkára volt, hogy a visszavonulást felhasználja arra, hogy érthetetlen kedvezen állított megvalósítsa. Úgy állította be a dolgot, mintha Ernst személyéről tudtunk volna a visszavonulás. A kurzusnak egyik legkövesebb elvárásai lapjában nyilatkozott a kormánybiztos és kiadta az elismerő bizonyítványt a Wolff-pártnak. Urnánakok nyilatkozatát közzé a lap Ernst Sándortól is, hogy már minden rendben van, és ez a béke.

Wolffék tehát a kormánytag elrebbekkel bizonyították magukat Rípká, kiderült, hogy a tanácsban sincs meg a többség. Rípká pedig egyszerűen elfelejtett a karkára állni a hajlandóság mutatkozott magát a nyilvánosság előtt úgy felintetni, mint akinek rossz a memoria és azt sem tudja, hogy pár nappal ezelőtt mit is beszélt.

Ez a városközli szfinks rejtélyének megoldása. Ezek után a liberális polgárság tisztában lehet azzal, hogy az új kormánybiztosról nem sokat várhat. Rípká Ferenc igazán semmit sem tehet a mostani kurzus megvalósítása ügyében. Wolffék nemcsak a tanácsban tartják erősen pozícióikat, hanem

Mit várhatunk a fővárosi választásoktól?

— Kerületi vezetők a májusi választás kilátásairól —

Májusban akármit csinálnak Wolffék, választás lesz Budapesten, nagy népszerűséget, mint gondolkozik Budapest népe a legközelebbi multról és a legközelebbi jövőről. Megkérdeztük azokat a férfiakat, akik a fővárosi polgárság megszervezésének munkáját végzik, töretlenül akarattal, nagy buzgósággal és nagy szeretettel, megkérdeztük a demokráta párt-szervezetek több vezetőjétől, mit várhatunk a fővárosi választásoktól. A kapott válaszokat itt közöljük, előljáróban csak annyit becsátunk előre, hogy valamennyi feleletből kicseng a nagy bizakodás, hogy a legközelebbi választás jobb jövő hajnalát jelenti Budapesti székesszervezetek, hogy Wolffék uralma a múlté s hogy vele együtt a múlté a fenekedés, a gyűlölködés politikája s következik a mindent és mindenkit munkája, tehetsége, egyéni értéke szerint megbecsülő s a mindent és mindenkit átfogó szeretet, és a mindenképp egyformán tevékeny alkotó munka politikája.

Kramer Adolf

a Lágymányos Kelenfüldi Polgári Kör elnöke:

— Az igazságot és Kereskedők záme demokráciáját. Szükséges politikának itt már nincs talaja. Összetartással győzünk kell.

Kann Arnold

nyugalmozott h. államtitkár, új székesszervezési törvényhatósági bizottsági tag, a Vízivárosi Demokrata Párt elnöke:

— A demokráta párt politikai iskolázottsága kizárja annak lehetőséget is, hogy ugyanazokat a hibákat kövesse el, mint a keresztényi Keresztény Párt. A demokráta párt nem fogja az ellenzék a bizottságból kikeresztelni, nem fog tisztviselőket és tanácsokat felekezeti miatt elbocsátani, nem fog közigazgatási kérdésekből felekezeti kérdéseket csinálni, hanem igenis, programjához híven, a legszigorúbb törvényességgel, a legrághatóbb igazsággal és a legzölénlebb módon fogja a város ügyeit vezetni s arra fog törekedni, hogy a főváros régi fényben felvirágozzék.

Dr. Vörösvány Miklós

polg. székesszervezési törvényhatósági bizottsági tag az Obudai Demokrata Párt elnöke:

— Hogy mit várhatunk a fővárosi választásoktól? Azt, amit szervező munkával, a meggyőzéssel önmagunk el tudunk érni. A várható eredménytől fogva erőfeszítést és kötelezettségteljesítést kell, amelyet a főváros demokráta elmei hazánk jövőjéért nagyvívású és a polgári előhaladásért töretlenül akaratával ki fognak érni ki tudnak felelni. Ezért így vélem, hogy első sorban az a várható eredményt számolassunk, hanem azt vegyük számba, hogy miképp várható kedvező eredményt, Budapest székesszervezési polgárságának sorsa miatt saját kezbe van levő és a választás eredménye attól függ, hogy miképp fog tudni a polgárság választói jörelvél élni.

Dr. Posta Sándor

s. Belvárosi Demokrata Párt ügyvezető elnöke:

— Kétségtelennek tartom, hogy a választások a demokráta párt nagy megerősödését fogják eredményezni. A városi polgárkörökben ez azt jelenti, hogy érvényesülni fog az igazságot, tisztviselői szellem és a székesszervezésben a lakosság igaz érdeke lesz majd a döntő és sem a terhek elosztásában, sem pedig egyéb kérdésekben nem érvényesülnek egyoldalú pártos szempontok.

Dr. Gál Jenő

vált. törvényhatósági bizottsági tag, a Lipótvárosi Demokrata Párt elnöke:

— Múltán most már törvénnyel megvan, megvan az a keret, melyekben a választások le fognak folyni. Minden attól függ, hogy milyen lesz az összehívás revíziója, banno lesznek-e a névjegyekben változások, kik jogosultsággal bírnak a választásra. Azután attól függ a választás eredménye, hogy lesz-e szabad agitáció, a gyűlölködési lögröt respektálják-e a kormányhatóságok

és hogy a szövazás megjelölésénél közreműködő hatóságok szervek hordozói lesznek-e annak az elvnek, hogy csak a választók szabad akaratára dőlhet el, hogy kit illet a majoritás. A városi választási rendszert én a demokratikus szövetségben egyesült örök arányos megosztásban képelem el. Egy, a polgári demokráta és a szociáldemokráta párt képviselőiből álló pártövetség lesz irányítója a jövőjé Budapesten a városban. A kurzus rombolása helyén fel fogjuk építeni azt a Budapestet, amelyben dolgozni lehet és dolgozni érdemes.

Dr. Wlfelm Adolf

a VI. Nemzeti Demokrata Párt elnöke, új székesszervezési törvényhatósági bizottsági tag.

— Várom a forradalmi előtti Budapestet, amelyben élni mindenkori néző egyaránt kedves gyönyörűség volt. Várom, hogy az új törvényhatóságok ismét gondja lesz a főváros lakosságára, hogy helyes pénzügyi gazdálkodás mellett gondoskodni fog kello kislakosságok, a közegészségi, kulturális és szociális intézmények fejlesztéséről, a munkanélküliség csökkentéséről ügyannyira, hogy nem fogunk nyaklókat utakon, sötétségben és piszkában járni. Várom, hogy az új törvényhatóságok nem magáért, hanem a főváros lakosságának egyetemesét fog kéteni. S mindez attól várom, hogy a közép- és kispolgárok, a dolgozó és verejtékező nép összefogva jelenik meg a választási urnáknál. Hogy ezek kikre adják szavazatukat, aztán nincsen semmi kétségem.

Magyar Miklós

vezérigazgató, az Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Párt elnöke:

— A fővárosi választások mindenekelőtt egyet fognak igen fényesen és igen meggyőzően bizonyítani, hogy a főváros polgársága országgyűlésnek a tudatára ébredt. Most nem bírhatunk többé meg, ami a legutóbbi kétszáz választáson megtörtént, hogy a kurzus több emberrel vonult be a törvényhatósági bizottság közgyűlésére, mint ahányan ott a demokráta-liberális polgárságot képviselték. A polgárságot azok képviselték csak, akik vole és érte harcoltak a múltban és vole és érte fognak harcolni a jövőben is. Ebben a harcban ott lesz a demokráta-liberális polgársággal együtt a munkásság is, mert hisz közös ellenség ellen folyik a harc.

Benedek Dezső

a XVI. vál. kerületi Nemzeti Demokrata Kör elnöke, nemzetgyűlési pótképviselő:

— Három párt megy katonáiban harcba a községi választásokon. A keresztény szociálisták (baloldali) a szociáldemokraták és a mi pártunk. A polgári pártok között mi vagyunk a legjobban megszervezve. Csak egy vezérünk van (bála Istennek) és sok katonánk. A szervezőtök ki vannak építve. Polgárságunk felkészült a küzdelemre, átutadtra ébredt, haragra kész, aldozni tud és akar.

— A XVI. választókerületben a szavazatok 40%-a fölött rendelkezünk és 4 bizottsági tagot fogunk a városházára küldeni.

Dr. Ballagi Ernő

a hetedik kerületi külterületi Demokrata Kör elnöke:

— Azt tapasztaltam, hogy amióta az Erzsébetváros kőr részében a demokráta kör megalakult, a polgárság tömegesen csatlakozik hozzánk. Mikor körünk alakításához hozzáfogtunk, attól tartottam, hogy nehéz munkánk lesz s ime agodalman alaptalannak bizonyult. Meg vagyok róla győződve, hogy a legközelebbi választáson hatalmas tömeg járul a mi zászlónk alatt az urnához. Ennek a kerületnek kispolgar és kispolgar lakossága látszik, hogy a legutóbbi esztendőben a kurzus mit válelt a kispolgar, s kispolgar és kereskedelmén ellen. Csak nemrégiben láthatta, hogy a Garay téri piac áttelepítését hogy próbálták kieszakolni és ezzel több mint háromezer kieszeneteniél tünkre-menni csak azért, hogy mintegy száz kedvelt-ülőknek érdeket szolgálták.

Dr. Weiller Ernő

a XVII. választókerületi Demokrata Kör elnöke ezzel mondtotta:

Dacára annak, hogy a választói névjegyzékek összeírásánál a Wolf-párt mindent elkövetett, hogy a demokráta, szociáldemokráta és liberális szavazók tömegéről a választói jogosultságtól megfoszsa, meggyőződtem, hogy a májusi választásokon a Wolf-pártot meg erősösabb kudarca forja érní, mint a legutóbbi nemzetgyűlési vá-

lasztások alkalmával. A főváros polgári társadalma és a munkásság végre meg fog szabaddal a gyűlölet és az önzés immár 5 éves rómalmától. Wolffék ezen idő alatt nemcsak hogy megmérgezték a főváros egész levegőjét, de bevitték a gyűlölködést az iskolákba, az önkormányzatba és a főváros minden intézményébe. Wolffék legnagyobb bűne az, hogy megmérgezték a lelkeket és a gondolkodást. Majus havában nemcsak tavasz ébredése lesz, hanem a lelkek felszabadulása is és a szeretet ismét urrá lesz ebben a gyűnyörű városban és az egész országban is.

Zsombor Géza

v. államtitkár, a XVIII. választókerületi Nemzeti Demokrata párt elnöke:

— A fővárosi választásoknál nyilatkozik a háborúelőtti idők óta első ízben remélhetőleg szabadon, a városi polgárság nagyobb tömegében, városi politikai vonatkozásban arról, hogy meg van-e előzve a politikai és gazdasági irányzatok? Kétségtelen, hogy ezen megvilágítást annyira nem is lehet elgészölni, vagy megmagyarázni, hogy némi haladást és javulást ne hozna. Egyébként a következők választás nemcsak a főváros, hanem példaképpen az egész országban is, új politikai irányt szabhat és külföldi kihatásában hozzájárulhat hazánk politikai és gazdasági tekintélyének emeléséhez. Ezért bün nemcsak a fővárosnak, hanem az országgal szemben is minden törekvés, mely világra egy alapon áll politikai értékeket és tömegeket, személyi vagy egyéb okokból egyrészt ellen uszítja, ezáltal a demokráta-liberális ügyet gyengíti és a felekezeti és faji-gyűlölködés rendszerének uralmát erősíti és meglozozabbítja.

Dr. Körmöczy Zoltán

vált. törvényhatósági bizottsági tag, a XIX. választókerületi Demokrata Kör elnöke:

— Kétségtelen, hogy a fővárosi törvény mi formájában a naposon megcsontított tizenkilencedik választókerületben a demokráta szavazatok passzímisztikus számításával a szavazatoknak mintegy 80 százalékát teszik. Ezt bizonyítani is tudjuk a legutóbbi nemzetgyűlési választásokon a választókerületi területen az egyes urnákban leadott szavazatoknak hálványosan megállapított számárványából. Igaz ugyan, hogy a Wolff-féle központi választómány által összeállított választói névjegyzék főleg a kerületi demokráta és szociáldemokráta polgárságot hagyta ki s így megfosztotta őket választói jogosultságuktól, igaz az is, hogy a hátré doméilliumot is keresztülvitték s így ugyancsak a porcentázm marad itt is, ki, mint egyén kezében, viszont az, hogy a Kálvin tértől a József körútra terjedő részt és a Tisztviselőtelepet elszakították a kerülettől, csak a demokratikus ellenzéknek vált javára, mert az elszakított részekben minden valószínűség szerint az ellenzék blokkja tartozó választók kisebb arányban voltak, mint a kormánypártiak. Mindazonáltal megállapítható számszerűleg, hogy a tizenkilencedik választókerületben se a kurzus, se a kormányt kiváltó támogatás, magukat liberálisoknak nevező pártiaknak dándára reményük nem lehet.

Dr. Keöncsh Boldizsár

nyugalmozott székesszervezési főügyész, a Ferenévárosi Demokrata Párt elnöke:

— Csak a Ferenévároslól fogok nyilatkozni. Itt a múlt választáson az történt, hogy a kerületi haladó irányú polgárságának vezetői eltekét a szervezés munkájával s így Wolfféké lett az egész kerület. Most a demokráta polgárság szervezve van s bizton merem állítani, hogy az ellenzék lesz a győzelem.

Az új közgyűlés

kepe kezd lassanként kialakulni. A fővárosi törvény maga is négy fajtájú statútájú a törvényhatósági bizottság tagjainak: akiket a választók választanak, akiket egyes testületek vagy intézmények küldenek be a közgyűlésre, azután a kinevezendők tagok és a tanács tagjai. Ez a gyűnyörű tarkaságot még előleketi fogja a párszénézet. Ahogy eddig kialakult a kép, lesz a közgyűlésben demokráta párt, szociáldemokráta párt, „jobb”-ról pedig a következő alakulnak: Wolffék, keresztény-szociálisták, Ripka pártja, kormánypárt és a szemérmes kormánypártiak. Látnivaló, hogy színör gondoskodva lett. Csak éppen nem kell sokat figyelni a ráfóvni, hogy ez a sok és sokféle szín egyet jelent: Wolfféktól kezdve az átjónsúlt liberálisokig valamennyien egyetértenek egyet akarnak a kormány szándékait támogatni. A lakosság képviselője ott ül majd a másik oldalon, hisz ez ellen szeretne összefogni az a nagy tarkaság.

Zongorát—Pianinót
ne legyen **Reményi**
elődrangú zongora telepét meg nem látogató
Budapest VI. ker. uca 23. Hango és Irvit,
vétel, cseré, becsés, beraktározás

Kertész Tódor
Krisztof tér

Dévai Testvérek ezüstárugyár Rt. gyártmányai **Dévai Jenő ékszerésznél** VIII. Rakóczi út 61. szám
kicsinyben **Demokráta párttagoknak gyári árba**

A PESTI POLGÁR NAPLÓJA

Irja: KRÚDY GYULA

Jókai Pestje

... Igaz, hogy azóta is jöttek félreesapott kalapban Pesten, — de tán soha se voltak úgy oldalvást vagy a kalapot, mint abban az időben, amikor Jókai Mór itt flatulenter volt.

... Igaz, hogy azóta is jártak félreesapott repyű ur adta esélyeit: a Váci utcában a boltok lezáró ajtajain Bányaváry szüvegágrató és jársulata próbálgatta öcszakánkat a sétapálcáját; a mai újsápi partokon Wesselényi Miklós és Kárpáthy Zoltán robbantják az 1838-iki árvizhez a Duna jegét. A Stáció utcában (ahol Jókai lakott) megfordul egész régi Magyarország minden jellegzetes alakja...

Jönnek-mennek a különböző figurák az író dolgozószobájában, mintha Magyarországnak minden furcsasága, krónikája, szerelme itt adott volna találkoztó egymásnak a régi Pesten, hogy Jókai ur regényekbe foglalja őket.

A Kossuth Lajos uccát még Hatvani uccának hívják és a Szép ucca sarkán ócska boltcégér hirdeti, hogy itt van Landerer és Heckenstein könyvnyomdája, amelynek ócska szedőállványai lesznek majd a legnevezetesebbek Magyarországon, minden nyomdaközött...

„A Mégis mozog a föld...” című regény csizmadájának a műhelyéig, a pléh-esipészét fánaltatja a szél a Dunapart egyik melléküccájában, amerre majd a Katona József és a Kisfaludy Károly figuráiból összegyűrt Jenőy Kálmán olyan hosszan ábrándos sétákat tesz.

Itt laknak, eme régi Pest ócska bérházában, a szerviták terén, vagy más belvárosi házakban azok az észvesztő „pesti delnök”, akikért minden valamirevaló Jókai-regényhősnek illik megbolondulni...

... És az öreg Szendrey Ignác, a Petőfi apósa, már javában alkudozik a Hét Bagolyról elnevezett képiróccai háza, amely jóvedelmzősége tekintetében talán a legrosszabb háza volt Pestnek, mert egyzobás lakásában többnyire költők, fináncok és más mihaszna-népség lakik, amely ugyan megköveteli a néki kijáró külön kapukucset, de ennek fejében elő megy a házmesterrel, amikor az a házbért követeli tőle... Itt majd rendet csinál Horvát tanár úr, a Petőfi után következő vő, hogy az öreg Szendrey ur ne fizessen rá pesti házára.

Nem messzire innen, a mostani Calvin téren, a térdigérő sárban járnak-kelnek Jókai juratúsi, akik a Két Pisztoló című földszinti falusias, száma-hu'adékos vendéglőgödömben a Pilla Anikó nevű cigányelőny művészi muzsikájaként hallgatják, — itt ül darab ideig egy ádámesetűs, kichezett farkasoz hasonlatos vándorlegény is, aki tán ezidőben meg inkább hallgat a Petrovics névre, mint a Petőfi névre.

Jókai százszentendős születésnapjának közel-levelet ismét aktuálisá válik az a régi Pest, amelyet legfeljebb múzeális metszeteken láthatunk viszonyt, de a mostani Jókai-regényekből oly meglehetősen mozgalmasággal jönnek vissza közzé a régi pesti uccák és azoknak lakjai, hogy szinte hallani véljük a Monaszterly helyembe állított dámká kirólinainak a suhogását. El sem tudjuk hinni, hogy ebben a bibliaos városban, a régi Pesten ugyanolyan harisnyakötőket hordtak az akkori nők, mint a maiak és a férfiak ugyanolyan érzelmességgel hallgattak hölgyeik mellett, mint mostanában a férfiak.

A bécsi középosztály klubja

A Szt. István templommal szemben áll az az épület, ahol a segítéres szoruló középosztályi tagjai meghallgatásra találhatnak. Nem alemenztá kapnak, hanem munkát. Ezt a nehéz feladatot oldja meg a Középosztályi Klubja. Átvesszenek úgy női kézimunkát, mint iparművészeti készítményeket és a meghatarozott áron eladják. Vagy ha tanulni akarnak az asszonyok varrást vagy kalapkészítést, csipkeverést vagy montirozást, tanfolyam áll a rendelkezésükre a legeszkélyebb tandíjért. Van bonnetanfolyam is. Igen kitűnő francia és angol nyelvtanfolyamokon az egészen kezdő a legtekélyesebb kiejtésig elsajátíthatja az idegen nyelvet.

»PYRAMIS«

MAGYAR FÖLDÉRTKOSOK ÉS FÖLDÉRPÉK KÉRESKEDŐI MÉRÉSVEVŐTÁRSASÁGA

Budapesti, Teréz körút 26

Részvénytőke: 1.600.000.000 K

Bankosági, Gáboronaszályi, Liszt-, vetőmag-, mezőgazdasági gép-, mátragsza-, erőkarránc-, műszaki és biztosítási osztály

A legősibb nemzetség

Ki lehetne más — természetesen: a fajvédő

Irgylem öket, mert duplán boldogok. Boldog, aki magas méltóságot visel és boldogok a telki szegények. De különösen fős származásuk az, ami irgylemüket. Ok a világ legősibb nemzetsége. A világ története előtt csak ők léteztek. Akkor volt a Káosz. Ebben éltek ők és a konszolidáció. A káosz volt a semmi és benne éltek a senkik. Az Úr semmiből teremtetta az embert, a kurzus Hájjasból istennéül. Káoszból születik és születik belőle a Kanszot. „Eme” bizonyos Isten előtt, gyilkos erőszak tartja fenn őt. Mivel? „Mocell” Az ősi származással.

Övek volt a föld, mert ámbóbb vala, övek a menny és a menyus, a kicsi kis menyus. Titek az ég, minden, ami ég, így a Tíz is, mit szerkeszté Zsírany és amit Kádár lehel, ebből a maglya, mit épít Hegedűs és mit szárnyára felkap a Hír, a Hír György.

Egy volt mindég az ő ügyök: a fajvédőlem. Boldogok az együttgyűlék, mert övek a mennyeknek országja. Övek az ég csillagai és, éljen Ulain és Prónay. „Esetlegesen vala a melyeszek saimái”, ez nyomol hagyott az ajlatos Ivdn szíven, s az Eckhardt zsidó-évtől kiván, tapaszt nek a Vicidn. Lesz-e köztünk, a k4 végt megérít? Fogos kérdés, feleljen rá Csillery.

Ezen Eckhardt elgondolkozol, míg tipicán robotogt a sülvölve, mint a farkas, Wolf; de mind! Köztünk a jós, a nép fia, Bénérd, Fridrich paza, Zsilinszky, Anka, Mórfy, kakaónak a zaldésnek jóbórádi, Adorján és a szende kis Piroshk, a Knapen Pist, kinek gondja, Varsányi b4, mellette a Lehner Pista, kinek multját Góndör Kovalt iszítja, szontos, a zama-tos, Vasek, a kamatos; Buday, Petrovacs, villamos gázolás, Cigány és ekrazil, holtpont és dinamit. Budavary, a kurzus-Tutóhákman, együtt voltak a káoszban mind: ámen.

Szatan megkezdődött a teremés. „A föld ekeség nélkül való és pusztá”. Es lón Pekár! Es lón Danton! Es lón Beh kár! Es lón Francia Kis Mihály! Es lón Francia Kis Mihály! Es ugyanígy Francia Kiss Mihály! Es lón sajtóper.

Es akkor, ma már ez nem divat, lón világossá! Es az Úr nevezé a világosságot Napnak! Es Braun Sándor nevezé a lapját Napnak. Es Lendvay Lehner nevezé magát a Nap munkatársának! Es nevezé magát Góndör barátjának. Es Góndör szerkeszté az Embert. De ez még csak a második napon volt, az Úr az embert csak a hatodik napon teremé meg.

„Es harmadnapon mondá az Isten: Gyűljének egybe az ég alatt való vícek egy helyre, lüssék meg a száraz és úgy lett”. Es megharaguda ezen Lendvay Lehner, mert nem szereté vala a szárazságot, mert szárazon csak a bomba jó, ennek okáért „sibbe dagtók előbb és úgy helyeszték-azt a Sörház uccában el az ismeretlen lettesek, de száraz vala a víz a Dohány uccában és Csongrádon és lón este és lón reggel nagyon sokszor, de a feleltelen elemek ellen a teljes elemek nem ismerék fel más orvosságot, mint a jogért és szabadságért küzdők kidobását a Házból.

Azután mondá az Úr: „Legyenek világosító állatok az égnek kiterjesztésnek, hogy kilübnéket legyenek a nap közt és az éjszaka közt és legyenek jelei bizonyos időnek, napoknak és esztendőnek.”

Es legyenek különböző esztendők, és az esztendők jeleitek fennem mutatták. Es lón Sjófok és lón Orgovány. Es vala Club-kaválér és lett Budaórs. Es valának különböző jelek, csattanós jelek lenének, lón Brszelváros és lón Csongrád.

Es ezzel a teremés negyedik napja is befejeződött. Es már meg valának akkor: Ily, Sesevics, Sefesik, Bibó, Noposa, Blóvny, Marost, Radó stb.

Es léteze akkor a Britannia és laktak vala ott egyes vilátek.

Es megáládva azokat lóbb nagy-úr, mondédn: „Gyümölcsözötek és sokasodjátok”. Es ők hallgatának a jó szóra. Osapdók valának: Orgovány, Isák, de Jákobok közül csak a Dreyer állott a bölcsőben. Es prófétájuk vala Hollósi Hollánd, aki Gád törzseből származa, az alföldi gád, vagy brigád törzseből.

Es lón este és lón reggel, bitórák nap.

Azután mondá az Isten: „Hozzou a föld az ő nemek szerint való élő állatokat, barmokat, csúszómászó állatokat és földi vadakat az ő nemek szerint és úgy lett”.

Es hogy memjire úgy lett, azt nem is kell felegetnem. Es ennek okáért ugy-e igazam van, hogy a fajvédő a legősibb nemzetség volna. Ezért az én fizeletem az ő irányukban. Es én különben is a Lendvay uccában lakom. Es pedig bizonyára Lehner lett legyen. Lehner idegen név és ennek okáért magyar. Es lón este és lón reggel, hatodik nap.

Hat nap alatt teremé az Úr az eget és a földet és megnyugodott a hetedik napon és megszentelé azt.

Es mondá a Haller István: ime a numerus clausus! A hetedik nap kirekeszté vala a teremésből, miért ne rekesztessenek ki a zsidók az egyetemről! Es lón karbatalom és igazoltság és pofozás és gumibot. A szerelét nevében.

Es megteremté a Haller a numerus clausus, a számüzést, a kontlanúságot, a diányomort.

Es lón egy év, két év, három év, és most a negyedik éve a numerus claususnak, mit teremte a Haller István, a Tanító Bank igazgatósági tagja, Amerika legújabb felfedezője.

Aforizmák és képek

Dózsonyi Vilmos beszédeiből

Ritka a hüség és ritka az eskü megtartása amelyet bizonyos alkalmakkor templomokban tesznek, de még ritkább a politikai megtartott esküje.

Bizonyos nagylelkű emberek mindig szívesen ajándékozzák el azt, ami másoké, csak azt nem ajándékozzák el, ami az övék.

Nem lehet arany középpútnak nevezni, ha a körnek a négyességét, vagy ha Bethlen Gőmböstitését csinálják meg.

Az az ország, amelynek osztályai és felekezetei egymás ellen rontanak, az erőltet, előny-működésre, feszítő erőre képtelen; ha egy országot meg akarunk támadni, azt tennünk, hogy kémagítatókat küldjünk oda, hogy tüzeljék egymás ellen az embereket.

Akarmennyire is megcsontítottak bennünket területben, nem szabad csontánkat lenniük erkölcsben, jogban, szellemben, munkában és a népek megbecsülésében.

Az új fővárosi törvényjavaslatnak a lelke az, hogy miképpen lehet a kisebbségből többséget csinálni.

A piaristis választójogot a választás kerületi beosztással is meg lehet csinálni, amikor pl. 200.000 átlagban ügyvezető destruktív ember csak annyit érhet, mint 40.000 átlagban konstruktív ember.

Stenografus.

Krakauer Samut,

a Demokrata Pártnak ezt a kiválóan érdemes, régi vezérharcosát ünnepelte a héten a polgárság. A Terézvárosi periferián lakó iparosok és kereskedők megfeszítették Krakauer Samu arcképét. Krakauer Samu nemcsak a festő, hanem a krónikás számarú is hálás portré-téma. Ő az ösdemokraták egyike, akik még Vázsonyi-val együtt jöttek be a régi rend Versek-szorosán. Mikor Vázsonyi 1901-ben zslágor megválasztották képviselőnek, de különben az 1905 januári híres választáson; egy lelkes csapat zászlókkal és handériumokkal adott kedves, falusias szót a választási küzdelemnek. A külső Terézvárosi demokrata képviselőgárdának ezt a „külföldimányt” Krakauer Samu vezette, aki azóta is büszke arra, hogy a skrutinumban minden választás alkalmával az ő demokratái vezetnek. Krakauer Samu sohasem kereste a zajos érvényesülést. A fővárosi közgyűlésére még virilista-jogon került be, de ő egyike volt azoknak a „demokrata kirilistáknak”, akik a virilizmus a gyakorlatban segítettek lepleitni. A közegestéséért vívott harcokban Krakauer Samu is részt-vett, mint minden panamának és kiváltásának elszánt ellenőse. Az adókövető bizottságban közel három évized óta működik és ő volt egyik legszóróbb ellenőrsége annak, hogy az igazságos adó minden polgár fizesse meg. Még a saját körzete „ifjú demokratáit” is Krakauer Samu szervezte meg, aki ezzel hibonyította, hogy a becsületés munka és az énzetlen harc még gazlób fölél is fiatalnak érz meg a kedélyt és a lelkesedést.

Műbutorkiállítás!

Url- és háztartásba különlegességek Hittételeknek fizetési kedvezmény TROTZER ÉS WIDDER BUTORIPARI RT. Budapest VII. Wesselényi uca 18. sz.

Külföldi illatszerek

és kozmetikai különlegességek BALASSA HUNGÁRIA DROGERIA Budapest, VIII. József körút 13

SENZÁCIÓS SZÖRME-

UJDONSÁGOK ÁRBAN MINŐSÉGBEN ELKAN GYULA VII., KÁROLY KÖRÜT 19. SZÁM

KÖZGAZDASÁG

Ahol a kisemberek elvéreztek...

A KÉVE, Baróti és Amerikai Bank

Még emlékeztetek bizonyára azok az idők, mikor a hanyattomlok felele zuhanó korona egyre erősebb izgalom váltott ki a kedélyekből s megindult a menekülés a koronától a bécsi s berlini mintára. Mit tehettek mást az emberek! Mindenki rohant a tőzsdére, hogy apró értékeit az emelkedő árfolyamú papírok révén átmentsse. A valutát — miként ismeretes — csak igen nehezen voltak megszerezhetőek s így érthető, hogy mindenki a részvényekre igyekezett magát rávetni.

Csak természetes, hogy akadtak elegendő, akik a közönségnek a tőzsdére való ösztönös odaböszölését a maguk külön üzletel számára akarták kihasználni s a tőzsdén jegyzett értékek mellett egy külön piacot teremtettek az úgynevezett exotikának, a nemjegyzett értékeknek. Az ügynökök egész raja, a ravaszul elhelyezett kommunikék legiója próbált bizalmat átbeszélteni az exoták iránt. Az akció várakozáson felül sikerült s a kieszánceniának szinte végtelen sora fekként pőpőgt a különféle, hangzatos nevű exotákba. Készségtelen ma már, hogy az ország kispolgárait nagy fokú elszárgyulással jórésben az exotapapírok teljes értéktelenségére adta meg a döntő lökést.

Akkor azonban a jegyzett papírok sorában is egy néhány, mely különösen a kisemberek körében talált gazdára főként a féktelen aranyhegyeket ígérő propagandán révén s ezek a jegyzett "értékek" időnként foghatnak ma kezét a ósitosan szépporlott exotáknál.

A KÉVE

Körülbéli 1923. év derekán történt, hogy egyszerre mindentűn hangzatos kommunikék jelentek meg egyes lapokban, főként a gazdasági orgánumban, egy új vállalkozásról, mely a mezőgazdasági ipar fejlesztésére illetve ilyen természetű alapítások létesítésére alakult meg. Az igazgatóság sorában mindenképpen reprezentatív nevek foglaltak helyet. Így ott szerepelt gróf Hoyos Miksa, gróf Hoyos-Wenckheim Fülöp, Ipoly-Keller Gyula, Kocs Zoltán a Földművelésügyi miniszter, Matuschbacher Emil, gróf Zichy János. Egy pillanatra sem lehet kétséges, hogy a direkció tagjai sorában szereplő nevek viselői valóban egy komolyan hitt alakuláshoz adták oda a személyüket a bizonyára nem rajtuk múló, hogy a KÉVE a kitérőt nyerve arányú célját nem igen érte el, hanem elhelyett mindössze a kieszánceniak szinte vég nélküli sorát KÉVE részvényeseknek tette meg.

A KÉVE megalakulásakor

szinte megrohmozdák a tőzsdéi ügynökökét a részvényekért.

A kistőkésék, iparosok, kiskereskedők, alkalmazottak, cincérek, varróleányok, mind-mind vitték a pánzeszeküjüket az ügynökökhöz, hogy KÉVE részvényeket vásároljanak. Budapesten szinte KÉVE-láz vett erőt, főként mikor olyan hírek láttak napvilágot, hogy a KÉVE iránt „jelentős külföldi tőkék is érdeklődnek.”

A vállalat 1 milliárd alapítókéval alakult meg s az 500 K névértékű részvények az exotapiacra rövid idő alatt 4000 K-ig emelkedtek, ami által

az 1 milliárd korona alapítói értéke automatikusan nyolcszorosára emelkedett.

Ez még maga ugyan nem mond sokat, mert hiszen akárhány 200 K, vagy 1000 K névértékű részvény forog a piacon, amelynek árfolyama ma százezer koronát tesz ki. Nem szabad azonban elfelednünk, hogy ezeknél a vállalatoknál annak idején aranykoronáknak fizettek be s ezek felvalorizálása bizonyos meglevő nagyrétkü anyagi javak alapján történik, míg a KÉVE esetében bizony már csak igen kis értékű koronákból tevődtek össze a névértékek. Miután pedig a KÉVE-nek különösebb vagyonfeleteli nem voltak, semmiféle logika sem indokolta a részvény árfolyamemelkedését, legfeljebb a vállalat jóllis nevének.

Baróti

Lássuk, hogy a KÉVE miként váltotta be a hozzáfűzött bizalmat. Mikor a sikerült részvények helyébe a vállalkozás jeles és tőkére tett ezért, mindenképpel megvette a Baróti Lőkögyár részvényességét. Hogy az üzlet jó volt-e avagy sem, s hogy a kikötés s szeszgyártás látható csökkenésvalami illő-növekedés konjunkránt jelenthet-e a KÉVE számára, az — a későbbi jelenségek szerint — meglehetősen kétszámú volt. A fő, hogy addótt ismét egy vállalat, amelynek részvényei bizonyos manőverekre adtak alkalmat. A Baróti tudvalevőleg hivatalosan jegyzett papír, s mielőtt a KÉVE-ben érde-

kelt kisemberek látták, hogy a Baróti a KÉVE érdekkörébe került, eladták az lősgósgalkat is tán, de siettek Baróti vásárolni, mert hiszen, ha a KÉVE emelkedik, úgy ennek automatikusan következménye sryanánt a Barótinak is emelkednie kell s viszont. Amint a KÉVE a Barótra rátette a kezét,

fokozott mértékben indult meg — nem a líkőrgyártás, hanem a részvénykielcsodás.

A Baróti ugyanis az új érdekltség bevonnása után sietve tőkét emelt. A tőkeemelés meglehetősen kedvezőtlen időben történt, 1923 őszén mikor a tőzsdén már félrelamerhetlenül jelenkezni kezdett a nagy marazmus, s bizony

a Baróti erős árfolyamesésén amúgy is elvérzett kisemberek nem igen éltek a jogyakorlással,

s nem nagyon siettek átvenni az új címleteket, amár a jogyakorlás időtartamát meghosszabbították s közben a tőzsdén egy rejtélyes kis műhossz is lejátszódtott, hogy a publikum kedvet kapjon az új részvények átvtelére. A Baróti 1923-ban ugyanis már előzőleg két ízben tőkét emelt, s úgy az előző, mint a legutóbbi tőkeemelések korántsem igyekeztek azt az elvet érvényre juttatni, hogy minden a részvényeseké.

Ma a Baróti részvénye 2200—2300 korona között ingadozik, tehát egy villamos vonaljegyet se lehet érte kapni. Békében a részvény névértékének megfelelő 200 koronáért egy egész arzenál likört lehetett kapni, míg a mai 2200 koronáért egy polárka parasztpálincát se lehet vásárolni. Ilyen karriért ért el a tőzsdán a Baróti a KÉVE pártolása mellett a számtalan kisember vagyoni romlására.

S mit mondjunk magáról a KÉVE-ről! A KÉVE maga is jónak látta, hogy a jelen év tavaszán alapítókéjét 1 milliárdról 5 milliárdra emelje fel, aminek folytán a részvények száma 10 millióra szaporodott. Ha a részvényeket egyenként 30 óráig kellenék elhelyezni, úgy 300 kilométernyi hosszú szalagokompánák: ha valamely gyorsvonat mentén helyeznők el e papírokat, úgy a vasvonalnak 30 óráig kellene úgy száguldania, hogy az utasok közben szemeiket mindig a KÉVE részvényeken szynörökődtesék. De hát nem kell agódnia, a KÉVE-ék mégis csak találják egy svájci érdekltséget, amely az újkibocsátású papírok jelentős részét átvetle s valóban a tőzsdén egy időben minden papírt felvettek a KÉVE emberei 2000 koronás kurussal, s aki akkor megvált a KÉVE-jétől, az legalább csak a pénze felét veszítette el, miután a közönség túlnyomó része 4000 koronáért vásárolta meg ezeket a papírokat.

Ma azután csend van a KÉVE körül.

A hatásonban beharangozott tőzsdéi hivatalos bevezetésről persze szó sincsen,

s aki a KÉVE révén akart eljutni a polkári jómód küszöbére, az — várhat meg egy jó darabig. Az exotapiac feltámadásáig...

Az Amerikai Bank

Tipikus példája a hihetetlen felülteséggel, de annál szerencsétlenebbül vezetett újkiből bank-alapításoknak. A régebbi Fővárosi Kereskedelmi Bankból alakult át 1923-ban Amerikai Bankká, azzal a látható igyekezettel, hogy a meginduló tőzsdéi konjunktrából lefőlőzzön mindent, ami lefőlőzhető. Az igazgatóságban helyet foglal többek között herceg Odesatchi Loránd, herceg Hohenho Károly Egon, Károly Tamás képviselő, dr. Stenescu József, Szencsényi György. Túlnyomó részt kitiűn, reprezentatívlis nevék

Még emlékeztetek lesz bizonyára, hogy az új vállalkozás a kitiűn összekötteségek révén hamarosan két nagyszerű helyet kapott az építkezésre közvetlenül a nyugati pályaudvar mellett

s az épülő bankzékához miatt vándorútra kellett kelnie a közelben álló zold házikónak, mely hosszas bizonyos és rengeteg költség után végre a Berlini lért kellos közepén talált új állomásra.

Az új bankalakulás is kitiűnös értette a módját, hogy az exotapiacra, a nem jegyzett értékek vásárlásában minál nagyobb kelendőséget biztosított s a semmi különösebb belérőkkel nem rendelkező részvényeknek s megint csak a kisemberek voltak azok, akik szinte a szájküvőt vonták meg azt a pénzt, amit az Amerikai Bank részvényeibe fektetők. Hiszen most is nagyszerűen működött a sajátapparátus, s allig akadt lap, mely olykor-olykor a lábába harapott

az új vállalkozásnak. Boldog-boldogtalannak ajánlóták megvételre a bank részvényeit s a hiszékeny emberek mohóan kaptak az új tippben, főként mikor a papír a hivatalos forgalomba is bevezetést nyert. A tőzsdéi vezetésének egyik igen súlyos mulasztása, hogy ennek a felújít papírnak szállást adott s ezzel maga is — akaratlanul — hozzájárult a részvény felduzzasztásához.

Bizonyára az is emlékeztetés még sokak előtt, hogy az Amerikai Bank részvényeit miként erőfőlták fel mesterségesen naponként 500—1000 koronával, míg amúttan egy hosszúlumán során a papír egészen az 56.000 koronás kuruszig lendült fel.

A papír karrierjét nagyban emelték a Föld-hitelbankkal folytatott fizetés tárgyalások.

mikor arról volt szó, hogy az Amerikai Bank lesz ennek a régi előkelő intézetnek a tőzsdéi szerve s 10 Amerikai Bank részvényi egy Földhitelbankra fognak átvesélni. A Földhitelbankot sikerült hamarosan egy millió korona felé felhajítani s a spekulációs fantázia ennek alapján természetesenleg 100.000 koronát meghaladó Amerikai Bank kuruszot várta.

Annak is híre kelt, hogy egy nagy amerikai érdekltség darabonként egy dollárért vásárolja a bank papírjait. De hát az aranyuzel szép napok itt is csak véget értek egyszer s azoknak a savanyú szkeptikusoknak lett igazuk, akik folyton azt hangoztaták, hogy papírból nem lehet aranyat csinálni, legálább is ilyen módon nem. Egy napon felbomlott a megszálansz a Földhitel és az Amerikai Bank közt, Paupera Ferenc visszalobta a maga 7 millió szindikátusi nyereségét.

Ma az Amerikai Bank árfolyama 1000 korona, s a Magyar-Német Bank próbálja menteni, ami még menthető — az önnönjávára.

S a részvényesek, akik annak idején amerikai lendületű meggazdagodásról álmodoztak, a hiszékeny kisemberek ezzel! Ismét csak egy keszerve, szomorú tapasztalattal lettek gazdagabban, hogy nem mind áldás, ami a tőzsdé környékéről jön...

Az Egyesült Fővárosi Takarékszövetkezet és a Földhitelbank tervezett fűzője. Már hosszabb idő óta foglalkozik a Földhitelbank vezetésége azzal a gondolattal, hogy a folyó banküzlettagokra berendezkedjék. Ezt egy megfelelő mobil pénzintézettel való egyesítésre révén véli megoldhatónak. Annak idején az Amerikai Bankkal való működése eszios kudarcra váltott, érthető tehát, hogy most a Földhitelbank már igen óvatoss lett s alaposan megfontolja, mielőtt egy újabb fűzős tervt keresztülvitelére adja magát. A legújabb ilyen terv szerint egyelőre bizalmas tárgyalások folynak az Egyesült Fővárosi Takarékszövetkezet és a Földhitelbank vezetésége között egy esetleges fűző érdekében s jelenleg Paupera Ferenc, a Földhitel elnöke a külföldi érdekltségekkel tárgyal, hogy mit szólnának a tervezett fűzőhöz. Ugyanezt teszi Waldner Béla, az Egyesült Fővárosi ügyvezető igazgatója. A két intézet fűzős tőrekvését a pénzügyi világ érdeklődése kíséri.

Az Angol-Magyar Bank és a Marconi-társaság. A Londonban székelő Marconi-társaságnak tudvalevőleg nagyobb érdekltsége van az Angol-Magyar Banknál. Újában egyre gyakrabban találkoznak olyan híresztelésekkel, amelyek szerint a bank és a Marconi-társaság között súlyos differenciák támadtak a legutóbbi tőkeemeléssel kapcsolatban. Maga a bank természetesen elfolyja a kiferenciació létesítésétény azonban, hogy újában Krausz Simon, a bank elnöke ismét hosszas tárgyalásokat folytat a Marconi-társasággal és pedig ennek egyik ideérkezett igazgatója útján.

A Kereskedelmi Bank nagyobb kölcsönfelvételt készít elő Amerikában. Azek a pönusok, amik újában a Kereskedelmi Bank s az amerikai pénzügy között kiépültek, rövidesen igen jelentős eredményeket fognak hozni a magyar gazdasági élet egyetemessége számára. Mint jó forrásból értesülünk, a Kereskedelmi Bank vezetésége már a tavasz folyamán kísérletet fog tenni arra nézve, hogy az amerikai piacon egy előkelő ottani bankház útján egy nagyobb kölcsönt helyezzen elő és pedig a magyar mezőgazdaság investíciós céljaira.

Kíváncsi vagyok

Kíváncsi vagyok: vajon milyen „rendben” történt volna Nagyatádon és Rétságon a választás, ha már meglelt volna az új rendtörvény?

Engedemlyes árban hangszerek és gramofonok a Nemzeti Demokrat Pártok tagjainak lemez újdonságok legnagyobb raktára

Hangszer-Otto

FEKETE MIHÁLY

Budapest VIII. kerület, József körút 9. szám

SZÍNHÁZ

A Góth-pár az Unióhoz szerződik?

Góth Sándort a Magyar Színház igazgatóját emlegetik.

Színház körökben nagy port vert fel az az hírer, amely a Víg-színház igazgatósága és a Góth-pár között keletkezett. A Víg-színházban most folyó Vajda Ernőnek Delibábjának próbái. A darab külföldön „Fata Morgana” címen nagy sikert aratott és minden jel arra mutat, hogy a Víg-színházban is hasonló sorshoz lesz része. Annál meglepőbb, hogy a premier előtt pár nappal Góth Sándor és G. Keytész Ella visszavonultak a szerepeiket, amelyeket a direktió már ki is osztott Szervénnyék és Gácsi Mariskának. Az eset előzményei a következők:

A „Delibáb” főszereplő Darcvas Lili játszósa, Pariszre, egy tizenéves éves ifjú szerepére sokáig nem találtak megfelelő színesít. Végül Góth egyik fiatal tanítványának osztották ki a szerepet, aki már régebb is volt a próbákban. Néhány próba után a fiatal emberrel — akinek még színpadi neve sincs — elvették a szerepet és Bercey Géznak, a Renaissance Színház tagjának osztották ki, hár szerepét a szerző előzetes hozzájárulásával.

Góth Sándor ugyis mint a darab rendezője, nagyrá mint a fiatal ember protoktorát, időközönként tartotta az új felbujás művészet és kifejtését, hogy a darab rendezését lemond és szerepet visszavonja. A Dilibáb két próbáját már Vajda László vezette. Arról is beszéltek, hogy Góthnak, mint rendezőnek kifogása volt Bercey Géza helyettes ellen, az az a szerző az illetékes részről egyelőre mincse megérte.

Góthék megelégedésének, mint értesülünk, messzszablonú következményei is lesznek. Arról van szó, hogy a Góth-pár és az Unió között bizonyos puvalatos tárgyalások indultak meg abban az irányban, hogy Góthék áthagyjan a Víg-színház, a Magyar Színházhoz szerződjenek. Pozitív formában arról is szó van, hogy Góth átveszi a Magyar Színház igazgatását.

Az érdeklők helyekről egyelőre cáfolják a híradást, de ez nemis van le információk hiányosságából. Minden ilyen természetű dolgot az utolsó percig titokban szoktak tartani s így az illetékesek ezáltal se óhajtanak korai nyilvánosságot elbe vágni a tényállásoknak.

* Doross Géza klasszikus humora teszi felejthetlenné a *Postás Katka* patikusát a *Blaha Lujza Színházban*.

* Gáton Gyula szívbemarkoló dalsi estéknél frenetikus tetszést keltetnek a *Postás Katka*ban a *Blaha Lujza Színházban*.

* Tokio, a szezon legnépszerűbb operétszínháza, *Somogyi Nusi* és *Rott Ferenc* tánduoctja a *Postás Katka*ban. Minden este förtégesen siker a *Blaha Lujza Színházban*.

Színházi és prizmás látcsövek Fényképezőgépek fényes választékban

Radónál, Egyetem tér 5 Vétel. Csere

* Az „Antónia” a Víg-színházban legközelebb szombaton és vasárnap kerül színpadra. A közönség minden alkalommal lelkesen ünnepli *Fedák Sári*t s az előadás többi főszereplőit.

* Az új estében a *Belvárosi Színházban* folytatja diadalmas karrierjét a szezon két példátlanul mulatósgész vígjátékaként, a „*Ki babája vagyok én?*” és „*Az olasz asszony*”. Mindkét darab állandóan táblás hazák előtt, félregejtő kaengás közepette kerül színpadra.

* A szerelmenél és a boldogságról daltól *Alvár Gitta* csodálatos hangján a *Krisztaléban*. A publikum tomboló tapsokkal ünnepli a művésznőt s vele együtt nagygyűrt partnerét: *Fűh Manó*t, *Molnár Várad*, *Galótt*át, *Szilágyi D’Arrig*ót és *Szirányi Vadár* Mihály diadalmas operettjét, a „*Krisztalé*” e héten szombaton és vasárnap este kerül színpadra a *Városi Színházban*.

* A „*Waterloo* estánál” szombaton és vasárnap kerül színpadra e héten a *Renaissance Színházban*. Pénteken „*Szerelm*”.

* A „*Vörös ember*”, *Drégelyi Gábor* és *Liptai Imre* fényes sikere bohózat, amely már eddig is annyira nagyra van mulatósgész estét szerzett a budapesti közönségnek, legközelebb *Beesben* kerül színpadra. A *Magyar Színház* diadalmas műsoradójának ez az első állomása világgörüllő útján. Minden este „*A vörös ember*” kerül színpadra a *Magyar Színházban*, a premier kitűnő szereposztásában: *M. Malay Margit*, *T. Forrai Kósi*, *Gombaszögi Ella*, *Törzs Jenő*, *Z. Molnár*, *Toronyi Stella*, *Koltész*.

* *Honthy Hanna* művészi pályájának legragyogóbb sikere a „*Postás Katka*” előszerepe a *Blaha Lujza Színházban*.

* A „*Változó*”-at, *Berastin Henry* színművel, e héten meg pénteken adják a *Víg-színházban*. Főszereplők: *Gombaszögi Frida*, *Varsányi Irén*, *Gácsi Mariska*, *Lubács Pál*, *Rajnai Gábor* és *Béla Miklós*.

* A „*Vátoz*”-at, *Vajda Ernő* világhírű vígjátéka századik előadásához közeledik a *Magyar Színházban* *Törzs Jenő*vel a férfi főszerepben.

* A Fővárosi Operettszínházban estéről-estére zsúfolt ház előtt adják a „*Nótás kapitány*”-t. A gyönyörű magyar melódiák különösen népszerűvé teszik *Farkas Imre* pompás operettjét.

* Az „*Üveglép*” — előjáték. A *Víg-színházban* vasárnap lesz *Molnár Ferenc* vígjátékának, az „*Üveglép*”-nek első délutáni előadása. Az előadást mérsékelt helyarával tartják meg.

MOZI

* Jackie Coogan legújabb világhírneje, „*A flandriai fiú*” az *Uránium*ban és *Royal Apollóban* zajos sikert aratott a bemutatón. Ma már egész Budapest tudja hogy a *Flandriai fiú*-ban a *My Boy (Ficskám)* rongyos, ferdésapkas kis Jackie-jel látja viszont — felnőttek, gyerekek egyaránt megilletéssel nézik végig a kis flandriai fiúnak hajós történetét. A film *Quina* hallhatatlan regényéből (A *Boy of Flandern*) készült és poétikus cselekménye a esendos graetok örökség hazájában, Hollandiában játszódik le. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekről tanácsos előre gondoskodni. A *Royal Apollo* előadása ma 16, 18 és 19 órakor, az *Uránium Színház* 3, 5, 7, 9 és 10 órakor kezdődnek.

A Polgár nemcsak arra való, hogy magunk között eszereljük ki a gondolatainkat, hanem hogy új katonáknak szerezzünk a demokráciának. Olvassd a Polgár napitárát és a köröndek megtakarított az ériesítés költségeit!

Nézzen a tükörbe, — hisz Ön kövér!

Haszználja a „*VEGETIV FORTE*” tablettát és ily kérésű lesz mint barátja. Kapható békéhesi minőségben „*HUNNIA*” gyógyszerár Budapest, Erzsébet körút 56. Egy doboz ára 21.000 kor. Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül. Orvosok ajánlják.

Mi van a forgalmiadóval?

Isten tudja, mi van vele. Bud János pénzügyminiszter lehet, hogy tudja, de az nem nagyon fontos, mert lehet, hogy egy hét múlva majd megint másé lesz a tudja. Nevezéghen példán a kegyelmes úr úgy tudja, és egy órára jött költőtlenség úgy is mondta, hogy a forgalmiadó a mai formájában meg nem maradhat, osztrák formára fogja átváltatni. Aztán elment egy-két nap, s most meg már úgy mondja megint csak a kegyelmes úr, ugyanaz a kegyelmes úr, hogy szó sem lehet arról, hogy a forgalmiadóban elfogadják az osztrák formát. Közben pedig iparosok, kereskedők egyre sírnak, panaszkodnak, hogy a forgalmiadó rendezése, úgy, ahogy nálunk most van a fény úgy, ahogy nálunk most készült, teljesen hiábavaló álet. Pedig hát ugye a forgalmiadó szépen fejlődésbe adó s a pénzügyminiszternek ezer oka volna rá, hogy ezt az adót és ezért az adóért a forgalmat és a forgalmat lebonyolító kereskedőket ne úgy kezelje, hogy azok hátréveszenek belé! Úgya kérjük tehát, egyetemes Bud János miniszter legőkegyelmességével kövélje, mi van, általában mi lesz a forgalmiadóval? Mert ahogy van, úgy sokkal könnyen simez jól. A kereskedőknek simez jól. De majd meg fogja máhmar látni a kegyelmes úr, néki simez jól.

Renault autók Reiman

V. Vörösmarty tér 3. Telefon: 148-47 és 141-03

3 havi részletfizetésre

A legolcsóbb HÓ-ÉS SÁRCIPÓ, valamint estési lakó-, antipó- és szines cipő, továbbá csőr-, gyermek és húzócipők

Budapest VII. kerület, Rákóczi út 66 szám cipőüzlet

Fango-lszapokúrák

Dr. Pajor Szanatórium vízgyógyintézetében VIII. kerület, Vass uca 17. sz.

Ugyanitt gyógygimnasztika, Zander és ortopédia

Villányi pezsgő

(Sóhaumburg-Lippe herceg udv. pincéje) 1911-es és 1913-as ittés.

Háló, ebédlő,

Griszobs, meglepő olcsó árban ORION, Andrássy út 52. Bejárat Eötvös utcában

TABARIN

RAKÓCZI UT 63

Parizs szónaolója a

Pupos táncospár

Lezer & Lia

5 KREMO 5

a világhírű Ikaria játékosok és a kiséző januári műsor!

* *Fedák Sári* a bécsi Antónia után ismét a *Víg-színházban* lép fel. E hó 30-án *Fedák Sári* Beesbe utazik, ahol *Vajda László* vezetésével megkezdődnek a próbák az *Antóniából*. A bécsi előadások után már korra tavasszal *Fedák* ismét *Pest*re jön és a *Víg-színházban* elő fog játszani egy darabot. Egyelőre vagy *Lenyél* Menyhért legújabb vígjátékáról, vagy egy új író művéről van szó.

* *Farkas Imre* dalosjátéka, az „*Jelöl diákok*” pénteken kerül színpadra ismét a *Városi Színházban*, a premier nagyzeneszerzővel. Főszereplők: *Palló Imre*, az *Operaház* tagja, *Szilágyi József*, *Kősségi Teréz*, *Harti*, *Szénasi*, *Pajor*.

* Pénteken *Géraldy* remekműve, a „*Szerelm*...” a *Renaissance Színházban*.

* *Somogyi Nusi* vidám művészele három órány keresztült kengyatja meg a *Blaha Lujza Színház* közönségét a *Postás Katka*ban.

* Pénteken *Simonyi Mária*, *Somlay*, *Táray*, „*Szerelm*...” a *Renaissance Színházban*.

* Nézze meg a hirdetőoszlopokon a *Városi Színház* helyzeit!

* Művészai szenzáció a „*Szerelm*...” minden előadása a *Renaissance Színházban*.

A KAMARA úlévi műsora:

Amerikai lányok

Gloria Swanson legmodernebb szerepe.

A newmarketi turfbotrány

RADIUS—PARAMOUNT film

Bemutató pénteken

Warner Brothers legizgalmasabb filmregénye

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Január 2, péntek

A Nemzeti Demokrata Párt pártvezetősége értekezletet tart (7). Tárgy: A választási bizottságok és a névjegyzékek ügye.

Január 5, hétfő

III. ker. Demokrata Társaskör igazgató-sági-választmányának ülése (8). — Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör. Ifjú demokrata elnökségi ülés.

Január 6, kedd

Lipótvárosi Demokrata Kör. Igazgató-sági ülés (8).

Január 7, szerda

Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör. Tiszti-Ünnepek értekezlet (6). — III. ker. Demokrata Társaskör. Vázysonyi Vilmos arcképfeltelepítése (8). — Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör. Választmányi ülés (8).

Január 8, esütörtök

Központi Demokrata Kör. Ifjú demokrata ülés (8). — Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör. Elnökségi ülés (8). Utána előadás a forgalmi adóról (Zimmermann Dezső). — Erzsébetvárosi (XV–XVI.) Demokrata Kör. Társasvacsera.

A VÁLASZTÓI NÉVJEGYZÉKBŐL KIHAGYOTTÁK ÉS AZ ÚJONNAN FELVEENDŐK FIGYELMÉBE!

A 2200/1922. M. E. számú rendelet 26. §-a elrendeli a nemzetgyűlési választói névjegyzékeknek minden év elején leendő kibérlését. A főváros tanácsa ebben az értelemben december 29-én hirdetményt tett közzé. Az uccasarkon hivatalos plakátok hívják fel a közönség figyelmét arra, hogy 1923 január 1-től 10-ig mindazok a férfiak, akik ez évben 24. életévüket és mindazok a nők, akik ez évben 20. életévüket betöltik:

kötelesek az előjárásoknál jelentkezni és „számlálólapokat” kitölteni.

E hirdetmény alapján a számlálólapokat az alábbiaknál kell kitölteni:

- akik a múlt évi öszezárásnál két évi helybenlakási még igazolni nem tudtak;
- akik az elmúlt évben lakhelyüket változtatták, illetve más kerületbe költöztek;
- akik a kihagyás elleni reklamációkra eddig semminemű értesítést nem kaptak; vagy:
- akik az alább közzétett listákkal bírnak ugyan, de úgy vélik, hogy a múlt évi öszezárásnál ennek ellenére a választói névjegyzékből kihagyták, vagy kéb-ebb azon a címen törtétek, hogy választói jogosultságukat kellőképpen nem igazolták.

Az érkeketek felhívjuk, hogy a *községi előjárásoknál* vagy a *párt-szervezetekben* mindenütt kérjék számlálólapot és azt kitöltve, legkésőbb január 10-ig ugyanott nyújtsák be.

Egyben röviden összefoglalva közöljük, hogy: választói jogosultságuk csak annak a férfinek van, aki életének 24. évét betöltötte (illetve 1923-ban tölti be);

10 év óta magyar állampolgár, két év óta ugyanabban a községben lakik vagy van lakása és az elemi iskola 4. osztályát sikeresen elvégezte.

A 24. év betöltése előtt is választója van annak, aki az arany, ezüst vagy bronz vitézségi érmet, vagy a Károly-csapattörzset elnyerte, vagy aki egyetemet vagy más főiskolát végzett.

Választója van továbbá annak a nőnek, aki életének 30. évét betöltötte (illetve 1924-ben tölti be);

10 év óta magyar állampolgár, két év óta ugyanabban a községben lakik vagy ott lakása van és az elemi népiskola 6. osztályát sikeresen elvégezte.

Annak a nőnek, aki csak négy elemi osztályt végzett, választó-jogosultsága csak akkor van, ha az elemi feltételeknek megfelel és ezeken kívül mint feltételnek 3 vagy több 6-6 gyermeke van, vagy a náit varonának jövedelméből, vagy saját keresetéből tartja el magát, ha önálló háziartást vezet.

A legszebb és legolcsóbb ajándékok

szörmebundák és boák

Elkán és Gerő

VI. kerület, Andrassy út 27

Aki egyetemet vagy más főiskolát végzett, annak a nőnek a 30. életév betöltése előtt is van választója.

A jelentkezés megkönnyítése érdekében a főváros demokrata párt-szervezeteiben január 1–10-ig bezáróan este 7–9-ig hivatalos órákat tartanak, ahol a jelentkezők a számlálólap kitöltésére vonatkozóan kimerítő felvilágosítást nyernek.

Polgárok! Munkások! Aki most nem tölt ki számlálólapot, a választásokon nem szavazhat, számlálólapok az előjárásokon és a párt-szervezetekben vannak.

A Demokrata Párt szervezetei

Országos Nemzeti Demokrata Párt (VI., Teréz körút 7. Telefon 25–10, 198–05).

Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör (Gellért kávéház, Telefon J. 85–47 Pártnap: szerda.)

II. ker. Demokrata Kör (II., Margit körút 40. Tel. 42–88. Pártnap: kedd).

III. ker. Demokrata Társaskör (III., Kulesár uca 1. Pártnap: szerdán).

Belvárosi Demokrata Pártkör (Pártnap: csütörtökön).

Lipótvárosi Demokrata Kör (V., Koháry uca 4. Tel. 69–76. Pártnap: kedd).

Központi (VI. ker.) Demokrata Kör (VI., Teréz körút 7. Tel. 25–10, 198–05. Pártnap: szombat).

XI. Választókerületi Nemzeti Demokrata Pártja (Teréz körút 7).

Demokrata azzaltársaságok: I. Reiss Dávid Azzaltársaság (Karikás vendéglő). — II. Demokrata Barátok Azzaltársasága (Központi Demokrata Kör. Összeállított csütörtökön). — III. Ledermann Mór Azzaltársaság (Báthory kávéház, összeállított hétfőn). — IV. Bródy Ernő Azzaltársaság (Blaska vendéglő, Szív u.). — V. Turul Azzaltársaság (VI. Szondy u. és Felsőerdő u. sarok, vendéglő, összeállított kedden). — VI. Polgári Jótékony Azzaltársaság (Lovranna kávéház). — VII. Első Budapesti Azzaltársaság (Teréz körút 17, Kőműves vendéglő, összeállított kedd).

Külső Terézvárosi Demokrata Kör (XII. választókerület, Úteg uca 4).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XIV. vál. ker. VII., Király u. 63. Tel. J. 119–57. Pártnap: csütörtök).

Erzsébetvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XV–XVI. vál. ker. VII., Damjanich u. 51. Tel. J. 45–28. Pártnap: szerda. Társasvacsera: szombat).

Erzsébetvárosi Demokrata Kör (XVI. vál. ker. VII., Thököly út 80. Tel. 81–84. Pártnap: szerda).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XVII. vál. ker. VIII., Rakóczi út 41. Tel. J. 94–93. Pártnap: kedd. Társasvacsera: szombat).

Józsefvárosi Polgári Demokrata Kör (XVIII. vál. ker. VIII., Dery u. 16. Pártnap: csütörtök). Minden hó első szombatján kultúrtevé és társasvacsera).

Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör (XIX. vál. ker. VIII., Baross u. 84. Telefon J. 110–11. Pártnap: szerda).

Ferenévárosi Nemzeti Demokrata Kör (IX., Fene körút 1. Tel. J. 49–73. Pártnap és társasvacsera: csütörtök).

Úpesti Nemzeti Demokrata Párt.

Rákospalota Nemzeti Demokrata Párt.

Pesterzsébeti Nemzeti Demokrata Párt.

Kispesti Nemzeti Demokrata Párt.

Monori Nemzeti Demokrata Párt.

Miskolci Nemzeti Demokrata Párt.

Mi ujság a pártkörökben?

— Vázysonyi Vilmos, az Országos Nemzeti Demokrata Párt vezérének nyomatkozás kívánására az idei újvívi üdvözlés elmaradt. Az összes párt-szervezetek táviratilag felejték ki ragaszkodásukat és jókívánságaikat a vezérének.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör legközelebbi választmányi üléset 1923 január hó 14-én, szerdán este 8 órakor tartja.

— Felruházo-nap. A december hó 6-án rendezett jótékonyági estélyen befolyt jövedelmét a Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör a maga pénztrábjából nagy összeeggel egészítette ki. A felruházo idejét rövidesen közzéteszi a Kör.

— A Lágymányos-Kelenföldi Polgári Kör a 33 FC-bal együtt, a 33 FC szerzőjére javára, jól sikerült Szilveszter-estét rendezett, melynek sikere nagyrésztben id. Merza Márton érdeme, aki korát meghazudoló agilitással buszoklódott a rendezés körül. Az estét kabará vezette be, melynek fénypontja *Ujj Kálmán* szereplése volt, aki *Ady* Endrénének és *Kiss József*nek verset adott elő nagy sikerrel. A kabará után társasvacsera, majd reggelig tartó tánc volt.

— Kérelm a Lágymányos demokrataitól. A Kelenföld-Lágymányosi Polgári Kör vezetősége arra kéri a körzetben lakó demokrata polgárokat, hogy a választási névjegyzékbe való bevezetésük szükségességének (születési anyakönyvi k vonat, kérszélvél, házasságlevél, lakcímváltozat) tartásuk keszenlőben, hogy azok szükség esetén haladéktalanul rendelkezésre álljanak. Felvilágosításokat a titkári hivatal ad naponta este 8 óráig a kör helyiségében.

— Kultúr-est a III. ker. Demokrata Körben. A III. ker. Demokrata Társaskör kultúrtevétsége m.

hó 29-én tartotta közhétenként szokások kultúr-estélyét, melynek programját *Tibor Géza* novelláinak és verseinek előadásával, a *Burger-Neubauer* vonószenes és *Burger* Erzsébet zongoraművésznő szereztek. Az egyes számokat *Földes Armin* ügy. előnök konferálta be. A legközelebbi kultúr-est e hó 12-én lesz.

— A Demokrata párt vezéré *Óbudán*. A III. ker. Demokrata Kör január 7-én ünnepi vacsorát rendez, mely alkalommal leleplezik *Vázysonyi Vilmos* életnagyságú arcképfestményét. A vacsorán *Vázysonyi Vilmos* kívül *Endek János*, *Fabidn Béla*, *Huska Vilmos*, *Pakols József* nemzetgyűlési képviselők, *Baracs Marcell*, a Községi Demokrata Párt elnöke és *Bródy Ernő*, a Demokrata Párt társelnöke is meg fognak jelenni.

— Újvívi üdvözlés. A Lipótvárosi Demokrata Kör népes küldöttsége kereste fel újév napjának délelőttjén *Gál Jenőt*, a Kör elnökét, hogy őt az újév alkalmából üdvözölje. *Baumann János* dr. beszédben adott kifejezést annak a ragaszkodásnak és szeretetnek, mely *Gál Jenő* személyét körülveszi és melynek látható tanújelét akarják adni megjelenésükkel. — *Nem szablonos üdvözlés* akar lenni jelenléteink — fejezte be beszédét *Baumann dr.* — *hanem a szeretetnek és megbecsülésnek spontán megnyilvánulása*, melyet a demokrata eszméjének bátor és türelemmel harcosa iránt érzünk. — *Gál Jenő* válaszbeszédében a bekövetkező *községi választások nagy fontosságú*áért hívta fel a jelenlévők figyelmét, rámutatva azokra országos jelentőségére és ismertetve a választási rendeletről és az új kerületi beszédét. — Itt említik meg, hogy a Kör nagy sikerrel *szilveszter-esti mulatságot* rendezett, melynek műsorán *Békefy László* konferánssal, *Gellért Zoltán* operabéke, *Szűlly Piroks*, a Városi Színház tagja; *Ascher Oszkár* előadóművész, *Marton Lili* és *Zsoldos Piroks* szerepeltek. A kabará reggelig tartó tánc követte. Szépségverseny is volt, melynek győztesei *Rácz Dezső*, *Perlestein Rózsika* és *Laky Manika* lettek. Az estély rendezője *Enyedi Emil* mérnök ér deme.

— A Központi Demokrata Kör, valamint az összes demokrata szervezetek is *társasvacsera* keretében búcsúztatták el az 6-évet és köszöntötték az új, esztendő. A vacsorán *Vázysonyi Vilmos* és neje is megjelentek. A Kör fiatalága reggelig táncolt.

— Az Angyalföldi Polgári Kör (XII. kerületi Nemzeti Demokrata Párt) tisztikara és választmányja: Elnökök: *Böhner Ferenc*, *Gáspár Fülöp*, ügyvezető elnökök: *Eless Gusztáv*, dr. *Földvári Béla*, helyettes ügyvezető elnökök: *Kraszner Ferenc*, *Papp Antal*, társelnökök: *Bloch Simon*, dr. *Fischer Arnold*, *Frisz Zsigmond*, *Krausz Vilmos*, *Sebestény Armin*, *Keller János*, *Krakauer Samu*, *Kraszner Márton*, *Pusztay Károly*, *Görlinger Rudolf*, *Meisels Lajos*, *Molnár Frigyes*, *Plek Aladár*, *Gottlieb Benő*, dr. *Lendözy Sándor*, *Schön Marcell*, *Spiegel János*, *Horozogh Béla*, *Leleber Lajos*, *Schilling Gyula*, alelnökök: *Fabricsky Herman*, dr. *Márkus Gyula*, *Sas József*, *Sandits Á.*, *Sandit J.*, *Schlichter S.*, *Schneller Béla*, *Szántó Béla*, *Weinberger Aladár*, *Semler Vilmos*, *Singer Ferenc*, *Müller Armin*, igazgató: *Fényes György*, főtitkár: dr. *Treiber Márton*, titkárok: *Husz Eugo*, *Farkas Lajos*, jegyzők: *Spitzer László*, *Arany Lajos*, pénztáros: *Farkas Andor*, ellenőrök: *Bicskóth Marcell*, *Ebenbüchitz Ignác*, *Pál István*, könyvtáros *Herz Márton*, házasságok: *Henz Artúr*, *Pisky Károly*, vendés választmányi tagok: *Benedek Zsigmond*, *Borger Ignác*, *Bilitz Mihály*, *Bró Dezső*, *Braun Henrik*, *Eiben Lajos*, *Engl Lipót*, *Fabricsky Manó*, *Farkas Boldizsár*, *Fischer Zsigmond*, *Fodor Márkus*, *Friedmann Lázár*, *Fichs Hermann*, dr. *Gábor Zsigmond*, *Gáspár Ferenc*, *Gáspár Ignác*, *Hass Fülöp*, *Haltich Frigyes*, *Reinhardt Fülöp*, *Urbanovics János*, *Holczler Lajos*, *Hornyák Gyula*, *Kasztriner József*, *Kerekes Fülöp*, *Klein Dávid*, *Nobel Ferenc*, *Kolos Gábor*, *Kovács Jenő*, dr. *Kovács Sándor*, *Kovács Sándor*, *König Arnold*, *Krausz D. Jakab*, *Lenkei József*, *Leopold Samu*, *Löwinger Lipót*, *Molnár József*, *Pollaekes Nándor*, *Reisz Dávid*, *Totisz Sándor*, *Rosenzweig Dávid*, *Sas László*, *Schuch János*, *Schwarz Emánuel*, *Silberstein Izidor*, *Sipez Lipót*, *Spiegel Miksa*, *Spitzer László*, *Stahl Bernat*, *Stahl Dezső*, *Fröhlich Jónás*, *Strausz Menyhért*, *Strausz Armin*, *Strausz Márton*, *Strumpf M. Antal*, *Szendrey József*, *Szillágyi Pál*, *Tanz Izso*, *Heller Adolf*, *Varga Menyhért*, *Weinberger Samu*, *Weinberger Vilmos*, *Weininger Dezső*, *Weksztein József*, *Winternitz Gábor*, *Wittenberg Viktor*, *Porgezs*

Házasság

kövételtési ügyben méltótlalassal bizalommal

Faragó Jenő

irodájához fordulni, Budapest

VIII. Népszínház uca 16-18. Díjtalan felvilágosítás. Cégjelzéstelen levelezés

Dózsa, Kecsek Ferenc, Menich Tamás, Porjesz Adolf, Reisz Sándor, Riemer Armin, Varga Imre, Varga Sándor, Hahn Hugo, Schillinger Sándor, Heidt János, dr. Révész Zeigmond, Urbanovits János, Weinberger Sándor, pótválasztmányi tagok: Domok Mihály, Fisch Gyula, Friedmann Salom, Gipsz Mór, Grozsmann Jenő, Guttmann László, Károly, Jancsó Gyula, Lauffer Vilmos, Láng Bernát, Ligeti Mór, Löwinger Géza, Matin Márk, Reich Géza, Strausz Sándor, Tisch Dávid, Ungár Adolf, Vasady Géza, Vermos József.

A budapesti XII. választókerület demokráta polgársága újalakította a már 25 év óta fennálló Angyalrödi Polgári Kört és december 22-én este tartotta Utca uca 4 szám alatti új helyiségének avató ünnepi vácseráját. A vácserón a nagyszámú kerületi polgáron kívül jelen voltak többek között Vázsonyi Vilmos és felesége, Bródy Ernő, Gál Jenő, Wilhelm Adolf stb. A felszólalások sorát dr. Földvári Béla, a kör elnöke nyitotta meg, aki üdvözölte a vácserón megjelent Vázsonyi Vilmost és feleségét, valamint a megjelent vendégeket és végül Vázsonyiék azokat a veterán híveit, kiközlően Gáspár Flák népet, Krakauer Samut, Schillingert Gyulát, Szántó Déliát, Krassner Mártont és Ferencet akik a XII. kerületi demokráta kör megalakításában segítségnyújtottak. Utána dr. Gál Jenő szólalt fel. Sokat hallottunk — mondotta — mostanában arról, hogy a kormány új rendet akar ebben az országban, a rendfővényt akerja a nyakunkra hozni, mellyel a szabadságjogoknak azt a foszlányát is el akarja fölünk konfiskálni, amit még meghagytak eddig. Dr. Bródy Ernő felszólalásában kifejezést adott örömeinek, hogy a fővárosban ezen a külső területén is megindeult a demokratikus polgárság újból való szervezkedése, ezen a területen, amelyet éppen Vázsonyi működtetése varázsló pusztaságából városrészévé. Vázsonyi János kijelentte, hogy a demokrácia hőskora éppen ehez a küttelekhez fűződik, a demokrácia dindulát nagyrészt annak a küttelekhez közevben a Hieronymi-féle választás idejéből. Dr. Treiber Márton a küttelek lakó polgárok, az angyalrödi polgárok nevében köszöntötte a pártvezetőt, Vázsonyi Vilmosnak kijelentette, hogy örömmel jött ebbe a kerületbe, mert férjével együtt itt kezdtek pályafutásukat és azt hiszi, joggal vindikálja magának azt a jogot, hogy még mindig e kerület anyjának tekintse magát. Mi, asszonyok — mondotta — nem vagyunk már nómérek, azaz emberek vagyunk, számunkra is kiágyították már a politika kaput, mint a férfiak számára. Matasson meg, mi asszonyok, hogy éppen úgy, mint a másik tábor asszonyai, mi is észre tudunk fogni. Polgárszavazók és munkásszavazók, külséki asszonyok és belterületiek és barcolunk mi is. Végül Krakauer Samu közölte meg Vázsonyi Vilmosnak és a többi vendégeknek és a felszólalóknak a támogatást.

— Az Erzsébetvárosi Külső Demokrata Kör december 29-én nagyszikori politikai vácserót tartott. Dr. Ballagi Ernő társelnök üdvözölte a vendégeket, közölték Pikler Emil nemzetgyűlési képviselőt, majd hosszabb beszédben foglalkozott a polgárság és munkásság közti harci frontjával. Pikler Emil nemzetgyűlési képviselő felszólalásában kijelentette, hogy a szervezett munkásság csak a szervezett polgárságot akar együtt haladni. Magyar Miklós azt hangoztatta, hogy a polgárság szokjon le a közönbösségről, a kiesinységéről, a személyeskedésről. Ne csak vezérek, hanem átfeloldozó közkatározást is léssunk. Sebeshy Ernő dr. a polgárság megszervezését sürög feladatnak tartja.

— Az Erzsébetvárosi (XVI.) Demokrata Kör december 29-én előki tükeműlést tartott, melyben az ügyvezetéssel egyhangulag Fuchs Lipót társelnököt bízta meg, kinek a kör fellendítése körül eddig is marandó érdemei vannak. Mellette a városragdésajr ügyök intézését Ballagi Ernő dr. társelnök végezi.

— Az Erzsébetvárosi (XVI.) Nemzeti Demokrata Kör fényszen sikerült Szilveszter-estélyit rendezett. Közreműködtek: Sinay István, Hites Olga, Német Nándor, Elek Annie, Anyó és Charles Morgan, Gada Ernő stb. Műsor után tánc- és szpásverseny amerikai árverés volt, majd tánc reggei.

A Józsefvárosi (XIX.) Nemzeti Demokrata Pártkör az újv alkalomával megjelent dr. Hajdu Marellnél, dr. Körönczy Zoltán, a XIX. pártvezető elnöke telmesítette a Pártkör meleg szeretetét és kérte a pártelnököt, hogy azaz az erélyel és kitarással, mellyel a pártot eddig vezette, vezesse a jövőben is. Ok kijelenték, hogy mint egy ember sorakoznak pártelnökük mögé a demokráta párt gyozelmének kivívásáért. Dr. Hajdu Marec megköszönvén a párt ragaszkodását és szeretetét, felhívta a megjelent polgárokat, hogy szívósan tartassanak ki, mert most kivetkezik a legnehezebb esztendő, de ő bizik benne, hogy minden előrelépséssel kísérlet esodt fog mozogni és a párt fővén keserves munkája a Józsefvárosban meg fogja hozni az óhajtott gyozelmet. Ezután Roma Ernő alelnök föltitkár fejezte ki a Józsefvárosi választók szeretetteljes ragaszkodását.

— A Józsefvárosi (XVII.) Nemzeti Demokrata Pártkör megbízásból Hófer Ernő dr. elnök és Fülöp Andor föltkár ügyvezető elnökök az üjszéndő alkalomából dr. Hajdu Marell, „A Polgár” felelős szerkesztőjét, mint a Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Párt elnökét.

— A Külső Terézvárosi (XII.) Demokrata Kör ifjúdemokratái most alakították meg szervezeteiket. Ugyanakkor most van alkalomában a választási körzet növegye is és szervezés alajt az iparosok és kiskereskedők külön csoportja. Itt említtük meg hogy a kör Szilveszter este nagyszikri mulatságot és kabaré rendezett melynek műsorán Héris Márton, Heisz Artúr, Bischoffz Marcel, Szántó Béla, Haas Hugó és Farkas Lajos léptek fel.

— Szilveszterest az Erzsébetvárosi (XIV.) Demokrata Körben. Művészverseny, kabaré és táncmulatság keretében ünnepelte a XIV. választókerület Klubjának közönsége az üjszéndőt. A hangverseny kitűnő szereplőinek sorából Nagy Margitot, az Operaház tagját és Komlósi Lipót zongoraművészt emeljük ki, míg a kabaré nagy programjának száma közül Gázon Gyula, Berkly Lili, Hegedűs Tibor, Horváth Éva és Szakadi Aladár aratták a legtöbb lapot. A fényes estély után reggelit tartott a tánc. Havas Mór házangy és Hartmann Rezső gondnok rendezték a nagyszikri mulatságot.

— Az Erzsébetvárosi (XV—XVI.) Nemzeti Demokrata Pártkör tagjai szintén a kör helyiségeiben tartották a szilveszter estét. A jó hangulatú gondoskodtak a kabaré programján szereplő művészek. Kendé Mária, Szentolay Ferikó, Felhő Nádassy Magda, Tamás Béni, Vidos Jenő és Nádassy Károly. Természetesen reggelit tartó tánc követte a nagyszikri előadást.

— Vázsonyi Vilmosné előadása. A XV—XVI. kerületi demokráta klubjának költségvetésére listelezte, a gyoracskelruházási akció sikerének öröme, fényes estélyt rendezett a kör vezetősége december 27-én, szombaton. Az estélyen megjelent a kör vezetősége Vázsonyi Vilmosné is, aki kelles és szellemes előadásban mutatott rá a nők politikai szereplésének fontosságára. Ezelőtt nem szerepeltek a nők a politika küszterében — mondotta —, de most a változott viszonyok és a változott fellegis kötelezősége teszi a nőket, hogy belekapcsolódjanak a politikába.

— A Demokratikus Szövetség az Erzsébetvárosi (XV—XVI.) Nemzeti Demokrata Pártkörben, az Erzsébetvárosi Demokrata Pártkör 8-án, esztendőnk politikai vácserót rendez, melyen Vázsonyi Vilmoson kívül megjelentek az összes demokráta képviselők, valamint a Demokratikus Szövetség több tagja is.

— Szilveszteri Tarka Estély a Józsefvárosban. A Józsefvárosi XIX. Nemzeti Demokrata Pártkör jólsikerült kabarával egybekötött táncmulatságot rendezett Szilveszter estélyen, mely a reggeli órákban ért véget. Cs. Nagy Gyula konferánza után Skékly Miklós, Tibor István, D'Albini Mary, Holl Margit és Vig Andor szerepeltek a műsoron.

— Szilveszter-est a IX. kerületben. A Ferencvárosi Nemzeti Demokrata Kör nagyszikri szilveszteri mulatságot rendezett, melyen nagyszámban jelentek meg a Kör tagjai családjaikkal. Kabaré vezette be a mulatságot, melynek programját végigváltotta a haligatóság. Darvas Gyula üdvözölt konferánza után Sonnenfeld Sándor heggedűművész, Spitzkopf Manika énekfűvészo, Steiner Erika heggedűművészo, Weisz Sándor operanékes és egy művészkvartett Bartók Klári, Sonnenfeld Sándor, Rüdő Géza és Steiner Erika szerepeltek. Az estély sikere körül különösen Maher Mór házangy fejtett ki lelkes tevékenységet. A Kör vezetősége az újv alkalomával táviratilag üdvözölte a Kör elnökét, a távollevő Pakots József nemzetgyűlési képviselőt.

— IX. kerületi Kültéki Polgári Kör. Karácsonyi számunkban tudósítást közöltünk a IX. ker. Kültéki Polgári Kör tisztújító közgyűléséről, melyből tévedésből kimaradt dr. Kechné Boldizsár neve, akit aelnökké választották.

Miből fizessük adóinkat?

— Panaszos levél —

Vetők a következő tartalmú levelet.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Nemsokára itt lesz a februári házbérnegyed és közeldével megint ideje, hogy egy kicsit elmékdöngjünk az egyszerűnek látszó, de annál nehezebben megoldható kérdése felett: **Miből fizessük adóinkat, miből az aranyparitász házbér?** Nem is szólnak a kereseti és jövedelmi adókról, melyeket szintén a lehetetlenséggel határos megfizetni, de a legnagyobb átkeseredés hangján kell megemlékeznünk a forgalmi adókról, mely minden kereskedőt és iparosit léterdeikeiben támad meg. Az iparos megrendeléseinek, a kereskedők vezetének legnagyobb részét a forgalmi adó miatt vesztik el, mert ez az adó, melyet a közönség mindenáron le szeretne alkudni és amelyet mi nem vállalhatunk magunkra, mert különben minden üzletre rá kellene fizetnünk. Egyre azt az ígérteit hallottuk, hogy ez az adó január elsején megszűnik, most pedig Bud pénzügyminiszter új exposéjában kijelentette, hogy a forgalmi adó jelenleg rendezésének megvalósításáról szó sem lehet. Nem szembeszökő bizonyítéka ez a kormány kereskedelmi- és iparosellenes politikájának. Miért nem lehetne a forgalmi adót, mint Ausztriában, nálunk is a termelőre áthárítani? Miért nem gondoskodik komoly méretű közmnkük kiadásával a kormány arról, hogy a munkás és az iparos jövedelméhez jusson és ezzel mi bevőközönséghez? Nemsokára itt lesz az aranyparitász házbérnegyed. A házbérkérdésnél a kormány mindig meglepő melegséggel támogatja a háztulajdonosok érdekeit. Talán egyszer rólunk, szegény adófizető, verejtékező kispolgárokról is eszélne szó. Utóvégre mindnyájan belátjuk, hogy adókra szükség van, de ezeket az adókat úgy lehet kiszabni, hogy ne tegyek megfizethetőséget, mert ha a polgárság esodtbe jut, ez az állam esodtbe is jeleni. Nagyon üdvözölök találnék, ha „A Polgár”, a kispolgárság lapja állandóan napirenden tartaná ezeket a kérdéseket, melyek búsnkba vagnak. Szerkesztő úrnak kiváló tisztelettel!

R. M.

(Teljes névalírás és cím.)

Örömmel adunk helyet ennek a panaszos levélnek, mely sokszor panaszokat ad hangot. Mi is tisztában vagyunk arról, mit jelent a polgárságra néve a jelenlegi adórendszer és ezt a kérdést a magunk részéről is állandóan napirenden óhajtuk tartani. Minden ilyen irányú panaszunk készséggel adunk helyet lapunkban.

Mozgóképek-Othron
Grandiozus nagy amerikai új műsor
Pénteken, január 2-án
A fehér asszony
világattrakció, 9 felvonás (Goldwyn-Deak-film)
A kis mezitlábás
amerikai regény, 6 felvonás (Corvin monopol)
Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor

— A Józsefvárosi (XVII.) Nemzeti Demokrata Pártkör Szilveszterre A Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Pártkör nagyszikri szilveszteri mulatságot rendezett. A program első pontja kabaré volt, melynek műsorán Kabók Gyűző, Gonda Ernő, Tábori Sári, Vidos Jenő szerepeltek. A zongoraszóberet Jackó Rezső látta el. A kabaré vácserón, majd tánc következett és az estély részvevői — melynek sikere Felkete Mihály vigalmi bizottsági elnök érdeme — reggelit maradiak együtt vidám hangulatban.

— A Józsefvárosi (XVIII.) Polgári Demokrata Kör szilveszteri mulatsága. Fényszen sikerült mulatsággal kezdődött az 1924. esztendőtti a Józsefvárosi Demokrata Kör. Az estély kabarával kezdődött, melynek műsorán Vámos Sári Hily verseivel Schiek Lili és Zimmermann Franciska zongorajátékaikkal, Zuckermann Teri pedig énekszámmal aratot nagy sikerrel. Oriási derűléssé kísérte Vértés István, Grünwald Sándor, Anyos István, Rosenberg Andor „Dery ucai Hivadó” című humoros alkalmi lapját, melyet a szerzők a helyszínen szerkesztettek, természetesen csak szóbelileg. A konferánzia feladatát Schwarz József látta el szellemesen. Előljárkó Zimmermann Dezső, a Kör elnöke üdvözölte a megjelenteket, visszapillantást véve beszédében az elmúlt év politikai eseményeire. Annak a reményének adott kifejezést, hogy a demokráta polgárságra boldogabb üjszéndő fog virradni.

Csecsemőkelengye
Leánykaruha és
Játsszónadrágok
Schmidek Miksánál
Budapest VIII, Rákóczi út 13

Perzsa és gyári szőnyegeket
Vesz és elad **WATIKART RT.** (Hozzájáró: Sternberg Z. J.)
Dob u. 31. Kazinczy u. sarok Tel.: 7. 723-67, 7. 723-59

Vilamos reklámokat készít Dr. techn. Molnár és Szegő
Budapest VI. Felfő uca 34. sz. Telefon: 125-88

Hatvannyolc millió

Nem sok pénz annak, akinek van vagy akinek még több is van. De amikor nagyon sok kell és nagyon semmi nincs, akkor a hatvannyolc milliókkal sem kell éppen nagyon dobogódnál. Így gondoljuk mi a magunk háztartásában s ugyanígy szeretnők a székesfehérváriakéban is, amely elvágott egy bizonyos részben szintén a miénk is. Akik azonban ezt a mi háztartásainkat vezetik, mintha valahogy másféleképp gondolkodnának. El-elcsopákolnak nekik is, hogy erre sincs pénz, arra is nagyon sok kőne, aztán egyszer gondolnak egyet és — átalakítják a közgyűlési termet. Sohasz gondoltuk volna, hogy ez olyan sürgős volna. Sőt még azt se, hogy valami nagyon szükséges. A tanácsnak azonban annyira szükséges és annyira sürgős volt, hogy sietett rá valahogy hatvannyolc milliót szerezní — ennyibe került — és hamar megcsinált. Az elnöki emelvény jó magas volt, hát még emelték; az előadónak is magaslatot — egy kissé mérsékelt — magaslatot jutott, a hordószéri magaslat két szélét a gyorsíróknak, akik eddig pamazkodtak, hogy rossz helyük van, most meg — hogy megújítsák az átalakítást — már előre mondják, hogy még rosszabb lesz a vége volt a hatvannyolc milliónak. Csakhogy még nem egészen: az első padokban külön tizenhat helyet csináltak a tanácsnokoknak. Soha jobbkor, hisz éppen most van róla szó, hogy a tizenhat ügyosztályi le kell eszketeni újra. Ilyenformán tehát, nagyon időszerű volt a tizenhat hely — vagy talán a legközelebbi restaurációkor kimaradó tanácsagokra gondolták? —, aminthogy időszerű volt az egész átalakítás.

Hogy hogyan csináltatták? Ahogy már a legutóbbi esztendőben megszokták: felhívtak egy pár „megbízható” céget pályázatra. Ezek aztán szépen megegyeztek abban, hogy egyiknek se legyen kara. Szerencsére valami kis formahibát fedezett fel az illetékes ügyosztály egy ajánlaton s ez felborította az egész dolgot. Most már más cégek is felborították a pályázatra s így pont félannyi költséggel csináltak meg az átalakítást, mint amennyire a „megbízható” első pályázaton a legolcsóbb ajánlattevő meg akarta csinálni. De még így is hatvannyolc millióba került. Olyan hatvannyolc millióba, ami másuttán mégis jobban elment volna.

A boldog újévet nemcsak kívánni kell: ki is kell küzdeni!

A magad érdekét elhanyagolhatod, de a polgártársaidat nem árulhatod el.

Ne az ellenségeid lapjait tartsd fenn a hírtéteiséddel, hanem a magadét!

SPORT

A német egyetemeken kötelező tárggyá teszik a testgyakorlást

A thüringiai népmévelési minisztérium a következő nagy horderejű és lakonikus rövidségi rendeletet adta ki: „A minisztérium a fénai egyetem tanácsának és rektorának továbbá a diákok képviselőinek meghatalmazása után elrendeli, hogy 1925 október 1-től a vizsgára bocsátás a testgyakorlásokon való részvétel igazolásának előterjesztésétől fétetik függővé”. Ehez alig kell kommentár. Jelentőségében és jövőjében áttekinthetetlen reformot hoz a rendelet. Az egészségnak a férfi erének természetes értékelése és megbecsülése jellemzi ezt az okos pár sort. Né-

junk hónapokig vajudott a fiataloknál kötelező testnevelésre vonatkozó rendelet, és mikor megszólalt, már magában hordta a pusztulásnak esiráját. Ime: a németek néhány szóval korsokot alkottak ebben is. A sportnak kulturális és nemzetnevelő hatása ma már evidens mindenki előtt. Mégis a sport helye ott van a szellemi tudományok kísértetében. Hadd egészségték ki egymást a lélek és a test a legharmonikusabban. A test nyújtson erőt a léleknek nagy feladatai elvégzésére és a lélek vezesse útján a testet. A sportoló ifjú erkölcsileg is tisztább lélet éi és bizonyára a gumibotot feleseléri a futócipővel, a vivőkarddal vagy a teniszütővel.

Felolós szerkesztő: Dr. Hajdu Marcel

Felolós kiadó: Zsombor Géza

GÁSPÁR FÜLÖP
Budapest VI, Hungária körút 72. szám
Telefonszámok:
4-68, 39-60, 60-21

Szállít **száraz tűzifát**
7000 kalórián felüli **porosz szenet**
Elsőrendű **retortabükkfaszenet**

házhöz szállítva, fuvarokban, vagy fát és szenet egy fuvarban. — Vidéki szállításokat vagontételekben is eszközöl.

A cég 30 éves jó hírneve biztosítja a szolid árakat, a hiánytalan súlyt, a legjobb minőséget és pontos kiszolgálást!

Takács Ferenc Porcellánház Baross tér 4

1 drb dupla erős mély vagy lapos tányér ...	6.900	1 torta állvány 6 tányér ...	49.000
1 üveg compót készlet ...	25.900	16 személyes gyönyörű tea készlet ...	190.000
1 süteményes készlet ...	29.000	1 színes sörkészlet ...	90.000
6 remek szép esze, ajál	90.000	1 szendvicskészlet ...	90.000

Lipótvárosi Demokrata Kör
fagjai részére
ízletes házikoszi
naponta 12 órától 3 óráig!
Menü: 22.000 K
Leves
Sült, körítés
tészta vagy sajt
Fischer J.
vendéglős

Roscher-gépgyár, Görilltz
szállít legjobb szerkesztett argvni ári gépeket. Vezérképviselő: Erdélyi Herrik Budapest VII, Dohány u. 73. Telef. 10252-58-01
Pannonia kávéház
MISKOLC, Széchenyi és Kossuth uca sarok
A demokrata és kereskedővilág találkozóhelye!

Mélyen leszállított árak
likőrökben
borokban!
Szimon István Rt.
V. Fűrdő uca 12
V. Vilmos császár út 60
VI. Bajza uca 16
(Andrássy út sarkán)
VII. Pakóczy út 19

XYLOS-BUTOR
Hazai Fatermelő Részvénytársaság
városi üzlete: kizárólag V, Nádor uca 18. Telefon: 8-79

Fürdőszoba berendezések
autogéisor és gázfürdő, kájbujavítások
épülebbádogos munkát
WIESEL ADOLF
VI, Vilmos császár út 47. Telefon: 91-20

Legfinomabb kalapok és sapkák
Radványi Jenőné
Budapest, Baross tér 17. szám

László-féle prágisonka
csomaga, hentesárak és finom feladagolt-különlegességek
Ajándék-kosarak
a legegyszerűbből a legdrágábbig
Déli gyümölcs, tea, kávé
közvetlen behozatala
az elismeri, jó minőségben!

KARLSBADI PORCELLÁNKÉSZLETEK MAJONEM INGYEN!
UNGER edényház, Király uca 43
Karlsbadi porcellán-
étkészlet 6 személyes
(26 drb) különféle gir-
landcái 495.000 kor.

Mechlovits Ferenc és Társa utóda

Fenyvesi Aladár

Műszaki hűtönlegességek:
Nemez (filz), csiszoló, tenő, köszörög- és polírozó őszes anyagok minden célra. Galvanizáló anyagok és teljes berendezések. Ősztoló-gépek

Főüzlet és központi iroda: Ausztriában:
Budapest, Baross u. 47 | **Wien, Daningasse 1-a**
Telefon 1052-63 | Telefon 3332-VI.
Sürgőnyeim: Polifiliz Budapest | Sürgőnyeim: Polifiliz Wien

Bucarest, Strada Smerdan 28
Kolozsvár, Str. Maria Regina II

Fióküzletek:
Budapest VI, Dilmos császár út 23. Telefon 118-31.
Miskolc, Arany János ucca 66. Telefonszám 1004.
Szombathely, Erzsébet királyné ucca 43. Tel. 447

Ezüstárugyár

díszüvegek és evőeszközök és választékban, gyári árban és rendkívül előnyös árú felteletek mellett:

Schleifer Budapest, VII. kerület, Kázinó ucca 14. szám. Telefon: József 135-28

Részleire

kaphat kedvező feltételek mellett kész férfi-, fiu- és gyermekruhákat

reglén-, téliakasztó és szormekandókat, férfi és női szöveteket, bélelést, vászont- és mosóruát, férfi- és női cipőket

JUNGREISZ SÁNDOR, Király u. 58

Hibás

PAPLANOK

télfában. Rendelésből és mindenféle vízszamardt pehely- és vattapaplanok kiállítását kivételesen a most megkezdők

Sándor „ideal” paplangyár
IV. kerület, Kamermayer Károly ucca 1 (Központi Városház)

Márványírókészletek

tálat és hamutartók

Telefón: 77-51

Márványárú Vállalatnál
Budapest, VI. Rózsa ucca 51-53
(Király ucca közelében)

Vidékre is szállítók

Hálószobákat,

ebédlőket, uriszobákat, szalon- és konyhateremtéseket, konyha- és előszobateremtéseket, tegméréseket árban szállít: Sándor Ignác bútorgyára, Desszawffy ucca 13

Megvettünk

nagy tételeiben törlőruhát és sifon-árut, melyet

privát vevőknek

olcsó árban adunk el

200 vég 170 cm széles paplanlepedő-vászon méterje ... **69.000 K**
440 vég sifon női- és férfifehérneműkre méterje ... **16.900 K**
250 vég I. sifon ágyneműre méterje ... **25.300 K**
280 vég I. alsó lepedővászón méterje ... **53.500 K**
180 vég I. opálbattist méterje ... **37.500 K**

Ajánlatos a vásárló közönségnek a szükségleteit minél előbb beszerezni, mert a tételek eladása után ezen árakat nem tarthatjuk. Mintakat vidékre küldünk

Belvárosi Vászonárú Rt.
IV, Kamermayer Károly ucca 10

Olcsó szőnyegvásár

Somogyi Lajosnál, Dob u. 22. Holló uca sarok

Tűz ellen biztos a harcód,
Hogyha veszel **MINIMAX**-ot.

MAGYAR MINIMAX RT.
VI., Rózsa ucca 85. ♦ Telefon: 37-31.

Saját készítményű

férfi- és női

fehérneműek!

Zofir férfing 2 gallérral ... 105 K
Zofir férfing 2 gallérral, bételeve ... 150 K
I-a frakkig, piké mellet ... 140 K
I-a frakkig piké mellet, közelével ... 180 K
Köpper alsónadrág, hosszú ... 85 K
Férfi halóing ... 110 K
Férfi halóing ... 135 K
Női himzett ing ... 38 K
Női himzett nadrág ... 38 K

Továbbá nagy választék sifon, szövet, vászon, flanel, szobkendő és az összes uri- és divatcikkekben.

Az árak ezer koronában 6-tendők!

Polonyi és Török

divatruháza
Budapest, VII., Király ucca 83.
Telefón: József 44-69. szám.

Halószobák, ebédlők

rituizáló rakatárunkban mélyenetszállított árban kaphatók

VII, Dohány u. 62. Löwy Testvéreknel Newyork palotával szemben

Fodor Testnevelő és

Vivóintézet

Specialitás:
gyermektestnevelés!

TELEFONSZÁM: 990

IV, Petőfi Sándor ucca 3

Nagy bútorgyár

Műbútor, Háló-, Ebédlők, Őrészobák, kámpozárt és kámpozó fűző és felteletekkel is.

Unio Bútorgyár VI, Király ucca 70
Térész körút sarok

Réz, vasbútor

sodróny, ágybetétek, gyermekkoszalkok, mert jóniműszegény fogva legolcsóbb **Miki** er gyárban, VII, Dohány ucca 6. szám. Telefón József 124-12

Bútorszövegek és damasztok,

szőnyegek, futók, csimvatok,

összes kárpitoskellékek nagy választékban

VAGO ÉS TÁRSA

Kamermayer ucca 3. — Telefón: 202-93

LUKACS IMRE

fogászati

rendelője

V. ker., Nádor ucca 20. I. em.

Az összes fogorvosi és fogtechnikai műveletek végzése, kedvező fizetési feltételek mellett.

Délután 9 tól 1 óráig, délután 3 tól 6 óráig.

Szegényeknek klinikai rendszerű díjtalan rendelés (foghúzás, fogkezelés) kedden és pénteken délután 4-től 1/26 óráig

Varrógépek, kerékpárok,

részletfizetésre

legolcsóbbak Welisz Béánál Budapest VIII, Baross ucca 69. sz.

Olcsón és jól visszarolhat saját műhelyünkben készült legújabb kivitelezésű **ékszereseket**, különleges ezüst díszíttyakat

Keleti és Herbst ékszereseknél, Dohány ucca 3/a, a templomnál szemben

Ékszerétel napi áron, bármily összeg g

STELLA SÜTŐPÓR
Gyár: Rottenbiller u. 40

Mindenemű gazdasági gépeket a legolcsóbban azonnal raktárról szállít:

Dénes B. rt.

Budapest

Központi iroda:
V, Váci út 98

MINTARANTAR:
Budapest VI, Vilmos császár út 61
SÜRGŐNYCIM: „DEBERT”

Szenzációs olcsóság!

80 cm széles futószőnyeg **50.000 K**. Ebédlő- és futószőnyegeiben nagy választék. **Klein Sándor** kárpitos-kellék-gyáreskedő, Budapest VI, Teréz körút 1/a szám

PAPLANOK

árban, minőségben, kivitelben a legelőnyösebben kaphat **Bisunál, VII, Király ucca 19** az udvarban.

URBÁN

SZÉNKERESKEDELM! RT.
BUDAPEST, V., NÁDOR UCCA 17. SZ.
Telefón: 53 40, 53 41, 53 42

SZÁLLIT:
porosz szenet, kokszot, száraz aprított tüzfát, vagonfételekben, fuvarokban és zsákokban

SZAKORVOSI

rendelő- és nemibetegok részére **ÉZÜST SALVARSAN OLTÁS**

rendelés egész nap. Rákóczi út 32. sz., I. em. 1. Rókussal szemben

Szalai divatkelemtáruháza

Múzeum körút 11.

valódi **Frottirtörülközők**

prima

5 cm széles bordúrral 6 féle színben ... **53.000**
15 cm széles bordúrral 6 féle színben ... **65.000**

Vasbútor, rézbútor

sodróny, ágybetétek, gyermekkoszalkok, mert jóniműszegény fogva legolcsóbb **Miki** er gyárban, VII, Dohány ucca 6. szám. Telefón József 124-12

Elsőrangú román import

bükk hasáb tüzfát

vagontételekben is

azonnal szállít:

PROSYLVANIA RT.

TELEP: JÓZSEFVÁROSI P. U. X. SZÁMÚ KAPU
TELEFÓN: J. 90-72. KÖZP. IRODA: V, NÁDOR U. 21

Nagy edényvásár Világedényáruházban Népszínház u. 29

1 kaneső 6 pohárral ... **26.800**
6 személyes kristályteher boroshésszel ... **15.800**
6 személyes kristályteher vízeskészlet ... **26.800**
6 személyes kompotkészlet ... **26.000**

Minden vevő egy nagy színes tányért kap Karácsonyi ajándékkul

6 személyes tutenkamen teáskészlet ... **138.000**
6 személyes ebédlőkészlet girlanddal ... **220.000**
1 darab 6-os fűszerkészlet girlanddal ... **45.000**
1 pár kávésészke, színes, aljával ... **1.800**

„NYSAGÜZEM” könyvkiadó és nyomda részvénytársaság, Budapest, VIII., Rókk Szilárd ucca 4.

Felolós üzemvezető: Guncsok György,